

JAROVNICE

občasník občanov obce Jarovnice a Močidlány

1/2023 · ročník X

Spoločenská kronika

» Novorodenci

- Valéria Kalejová
- Roman Pokuta
- Anna Lusy Bilá
- Samuel Červeňák
- Damián Giňa
- Amy Bilá
- Brayen Červeňák
- Natália Machciníková
- James Kukurica
- Saymon Husár
- Martin Kukurica
- Klára Giňová
- Jakub Kaleja
- Jasmína Kalejová
- Jennifer Bilá
- Sofia Kalejová
- Alojz Kaleja
- Samuel Kaleja Januv
- Melisa Bilá
- Emanuel Čarný
- Samuel Červeňák
- Brayen Červeňák
- Amy Giňová
- Kristián Kaleja

» Manželstvo uzavreli

- Nikolas Kaleja a Vanesa Horvátová
- Jozef Kukurica a Jana Popušová
- Dávid Januv a Nikola Bilá
- Michal Červeňák a Lucia Kalejová-Januvová
- Patrik Kaleja Januv a Lucia Vaňová
- Adrián Horváth a Jana Giňová

» Jubilanti

- Silvester Novotný
- Helena Kalejová
- Helena Kostrábová
- Marcel Trišč
- Mária Korpusová
- Agáta Triščová
- Mária Kožarová
- František Tkáč
- Vojtech Džurný
- Milan Urvinítka
- Ján Makara
- Jolana Novotná
- Margita Kukuricová

» Opustili nás 2020/21

- Anton Huľa
- Stanislav Giňa
- Timea Bandyová
- Jana Kalejová

OÚ Jarovnice

Zdravotné stredisko

V našej obci sa začala rekonštrukcia a rozšírenie zdravotného strediska. Stavba bola odovzdaná koncom minulého roka.

Odovzdaniu stavby predchádzalo presťahovanie jednotlivých ambulancií do dočasných priestorov.

Detská ambulancia MUDr. Halečku našla nové priestory v budove obecného úradu, v priestoroch vestibulu kultúrneho domu. Praktická lekárka pre

dospelých MUDr. Lorenčíková ordinuje v priestoroch dolného kaštieľa. Doktorka MUDr. Starinská má ambulanciu v priestoroch prístavby kultúrneho domu s vchodom z dvora. Zubná ambulancia MUDr. Kudláckovej sa nachádza v dome s popisným číslom 600 vedľa budovy dolného kaštieľa. Lekáreň obyvatelia nájdu v budove kaštieľa.

V projekte rekonštrukcie a prístavby zdravotného strediska je vybudovanie v dvojpodlažnej budove 5 nových ambulancií,

ktoré pribudnú k terajším štyrom. V nových priestoroch sú naplánované aj nové odborné ambulance, čakárne a sociálne zariadenia. Lekáreň sa vráti do nových priestorov. V areáli vznikne aj nové parkovisko.

Celková hodnota zazmluvnených stavebných prác je 881 468,52 €. Výška nenávratného finančného príspevku z Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky je vo výške 695 694,00 €.

Spracovala: M.V.

Stavebné práce na zdravotnom stredisku (foto: redakcia)

Referendum

V sobotu 21. januára sa otvorili volebné miestnosti pre občanov Slovenskej republiky, ktorí prišli hlasovať v ôsmom referende od vzniku Slovenskej republiky.

Prezidentka Slovenskej republiky rozhodnutím č. 362/2022 Z. z., na základe petície občanov prijatej 24. augusta 2022 vyhlásila referendum a určila deň jeho konania na sobotu 21. januára 2023.

Hlasovať mohli voliči v čase od 7:00 h do 22:00 h. V Jarovni-

ciach občania hlasovali v troch okrskoch, rozdelených podľa čísel domov, nachádzajúcich sa v budove obecného úradu. Účasť v obci dosiahla 3,81% z celkového počtu 3907 zapísaných voličov.

Referendum					
Číslo okrsku	Počet zapísaných voličov	Počet voličov	Áno	Nie	Účasť
1	1261	89	86	1	7,05 %
2	1318	3	3	0	0,22 %
3	1328	57	52	4	4,29 %

V referende voliči rozhodovali o otázke:

„Súhlasíte s tým, že predčasné skončenie volebného obdobia Národnej rady Slovenskej republiky je možné uskutočniť referendom alebo uznesením Národnej rady Slovenskej republiky, a to zmenou Ústavy Slovenskej republiky tak, že:

- v Čl. 73 ods. 1 sa na konci pripája čiarka a tieto slová: „ak v súlade s touto ústavou nedôjde k predčasnému skončeniu volebného obdobia Národnej rady Slovenskej republiky.“;

- v Čl. 81a sa za písmeno a) vkladá nové písmeno b),

ktoré znie:

„b) predčasným skončením volebného obdobia.“

Doterajšie písmená b) až f) sa označujú ako písmená c) až g);

- v Čl. 82 ods. 5 sa za slová „volebného obdobia“ vkladá čiarka a slová „predčasným skončením volebného obdobia“;

- v Čl. 84 ods. 3 sa za slová „s medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 3 a 4“ vkladá čiarka a tieto slová: „na prijatie uznesenia o predčasnom skončení volebného obdobia Národnej rady Slovenskej republiky podľa čl. 86 písm. n)“;

- v Čl. 86 sa dopĺňa písmeno n),

ktoré znie:

„n) uznášať sa na predčasnou skončení volebného obdobia Národnej rady Slovenskej republiky; prijaté uznesenie je všeobecne záväzné a vyhlasuje sa rovnako ako zákon.“;

- v Čl. 93 ods. 2 sa na konci pripájajú tieto slová: „vrátane predčasného skončenia volebného obdobia Národnej rady Slovenskej republiky.“;

- Čl. 98 odsek 2 znie:

„Návrhy prijaté v referende vyhlási predseda Národnej rady Slovenskej republiky ako ústavný zákon.“?

Spracovala: M.V.

Ľudkine recepty

Cviklová nátierka

Potrebuje:

1 menšiu cviku (váhovo cca 100g)

1 celú lučinu (120g balenie)

+ na vylepšenie strúhaný chren

Postup:
Cviklu uvaríme vo vode domäkka. Necháme vychladnúť. Ošúpeme, najlepšie pokrájame na menšie kúsky a pridáme lučinu. Tyčovým mixérom rozmixujeme dohladka. Dochutíme v prípade potreby soľou a ten chren- vyskúšajte.

Tvarohová nátierka – falošná treska

Potrebuje:

1 hrudkový tvaroh

2 natvrdo uvarené vajička

2 zavárané kyslé uhorky

1 mrkva (cca 80g)

2 – 3 PL kyslej smotany

1 ČL horčice

soľ

Postup:

Vajička ošúpeme a nastrúhame na hrubom strúhadle aj s uhorkami. Mrkvu očistíme a nastrúhame zasa najemno. Pridáme tvaroh, smotanu, horčicu a premiešame. Podľa potreby dochutíme soľou. Najlepšie chutí, ak ju necháme v chladničke odležať, aby sa prepjili chute navzájom.

Avokádová nátierka

Potrebuje:

1 avokádo

soľ

čerstvé oregáno

Postup:

Avokádo rozrežeme dookola nožom. Protichodným pohybom rúk- jedna dopredu a druhá dozadu- otvoríme avokádo. Vyberieme kôstku miernym stlačením avokáda.

Lyžicou vyškrabeme avokádo do misky, popučíme vidličkou. Osolíme a pridáme oregano.

Hubová nátierka

Osmažte na oleji približne 4 veľké polievkové lyžice nadrobno nasekaných šampiňónov, alebo iných hrbíkov, ktoré máte radi. Osolte ich a okoreňte. Huby dajte na chlieb a na vrch postrú-

(pokračovanie na strane 4)

Demografický vývoj v obci po rokoch

rok	počiat. stav	narodení	prihlásení	zomrelí	odhlásení	končený stav	prírastok / úbytok
2014	6008	215	46	31	56	6182	174
2015	6182	244	18	27	56	6361	179
2016	6361	207	23	31	29	6531	170
2017	6531	217	18	31	43	6692	161
2018	6692	245	28	34	64	6867	175
2019	6867	251	43	30	65	7066	199
2020	7066	259	24	26	42	7281	215
2021	7281	285	17	50	50	7483	202
2022	7483	282	44	28	37	7744	261

Jarovnice aj na sociálnych sieťach

Sociálne siete sú dnes takmer bežnou súčasťou našich životov. Čoraz častejšie ich využívajú aj samosprávy miest a obcí, ktoré si vytvárajú oficiálne profily a komunikujú cez ne so svojimi občanmi.

Aj naša obec sa pridáva k tomuto trendu a občanov, ale aj širokú verejnosť budeme informovať o novinkách už aj prostredníctvom sociálnych sietí Facebook a Instagram. Zdieľanie informácií na sociálnych sieťach rozširuje informovanosť občanov o realizovaných aktivitách, pripravovaných podujatiach aj o samotnom živote v našej obci. Ako sa vyjadril staros-

ta obce Florián Giňa, "Obec realizuje množstvo aktivít pre svojich občanov a úspešne sa zapája do projektových výziev, aby sme zlepšili život obyvateľov v našej obci. Čo vnímam, že nám chýba, je práve zvýšenie informovanosti o našich snahách a výsledkoch. Sociálne siete, ako komunikačný nástroj považujem za jeden zo spôsobov, ako vytvárať modernú, transparentnú a efektívnu samosprávu 21. storočia." V pilotnom režime spúšťa obec stránku na Facebooku a na Instagrame od 24. marca 2023. Pridať sa k nám môžete na Facebooku a na Instagrame na @obecjarovnice.

Spracoval: M. Š.

(pokračovanie zo strany 3)

hajte tvrdý syr. Vložte do predhriatej rúry na niekoľko minút a potom vyťahnite. Zapečené chlebíky s hubami a roztopeným syrom nič nepredbehne.

Rybacia nátierka

Uvarte si 2-3 vajčička a po uvarení ich postrúhajte na strúhadle. Nakrájajte cibuľu na jemno a filety zo sleďa na drobné kúsky. 250 g masla nechajte zmäknúť a potom ho po kúskoch zmiešajte s ostatnými ingredienciami. Ochutťe soľou a korením a veselo natierajte.

Tvarohovo-kôprová nátierka

Zväzok kôpru nakrájajte na jemno, pridajte zväzok petržlenu a jednu jarnú cibulku. Pretlačte strúčik cesnaku. Všetko zmiešajte s 250 g jemného hrudkovitého tvarohu a dosoľte a okoreňte podľa chuti. Proteínová bomba je svete.

Exotická tvarohová nátierka

Zmiešajte hrudkovitý tvaroh s nadrobno nasekaným avokádom, soľou, korením a trochou mletého koriandra. Natrite na chlieb a ozdobte vetvičkami čerstvej mrkvej vňatky. Maslovo-orechová nátierka Zmiešajte 60 g nasekaných vlašských orechov, 1-2 strúčiky pretlačeného cesnaku a 150 g mäkkého masla. Osolte a okoreňte podľa chuti a môžete podávať.

Pikantná nátierka so syrom

Menšiu cibuľu si nakrájajte na drobno, pridajte 100 g šalátovej uhorky nastrúhanej na jemnom strúhadle. Uhorku môžete predtým stlačiť, aby sa zbavila prebytočnej šťavy. Na jemnom strúhadle postrúhajte aj 200 g tvrdého syra a pridajte 2 polievkové lyžice kyslej smotany. Osolte a pridajte čierne korenie.

Slaninková nátierka

Slaninku pokrájajte na malé kúsky a nechajte prejsť na panvici teplom, aby sa osmažila a roztopila sa masť. Pretlačte do nej 2 strúčiky cesnaku, osolte, okoreňte a dôkladne premiešajte.

(pokračovanie na strane 5)

10. reprezentačný ples obce Jarovnice

Jubilejný desiaty ples obce sa konal v piatok 17. februára.

Starosta obce v piatkový podvečer vítal, v poradí už na desiatom plese, takmer dve stovky hostí. Sála kultúrneho domu privítala dámy a pánov v tónoch slávnostnej zlatej a čiernej farby. Pozvanie na jubilejný ples prijali splnomocnenec vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity pán Ján Hero, poslanec Európskeho parlamentu pán Peter Pollák, poslanec Národnej rady Slovenskej repub-

liky pán Peter Pollák ml., starosta obce Nitra nad Ipľom pán Tivadar Berky, starosta obce Vítkovce pán Peter Dirda, starosta obce Fričovce pán Ján Mikula, starosta mestskej časti Košice- Lunik IX. pán Marcel Šaňa, prednostka Okresného úradu Sabinov pani Beáta Pribulová, prednosta Okresného úradu Košice pán Martin Seman, riaditeľka Súkromnej základnej školy Filka pani Anna Koscelníková, riaditeľ Materskej školy na Luniku IX, pán Milan Dulin. Hostia sa zabávali do tónov úžasnej a rezkej hudby v podaní kapely Montana band

a Gipsy Fedo. Špeciálnym hosťom večera bola skupina Gipsy Čáve, ktorá zdvihla zo stoličky každého prítomného. Skupina potešila tancujúcich nejednou známou piesňou. Plesajúcu spoločnosť rozveselila aj zaujímavá, bohatá a pekná tombola. Atmosféru dopĺňala hra spleť svetiel a farebných odleskov za doprovodu známych piesní a songov. V tento nádherný večer sa hostia zabávali do skorých ranných hodín.

Spracovala: M. V.

Kapela Montana band a GipsyFed'o (foto: redakcia)

Výzdoba sály KD (foto: redakcia)

Ples 2023 - pozvánka (foto: redakcia)

Marec - mesiac knihy

Knihy sú bránou do sveta poznania. Mnohí z nás ich nepochybne majú odložené nielen v poličke, ale i v srdci. Hoci azda každý vie, že marec je venovaný knihám, málokto aj tuší, prečo je tomu tak.

Dňa 10. 3. 1796, teda presne pred 225 rokmi sa narodil Matej Hrebenda Hačavský, na počesť ktorého je už od roku 1955 v bývalom Československu marec považovaný za mesiac knihy. Hrebendu postihol neľahký osud. Vyrastal v chudobných podmienkach a ako desaťročnému mu zomrela matka. No tam jeho útrapy neskončili. Už od ranného detstva mu slabol zrak a ešte predtým, než prekročil prah dospelosti, úplne oslepol. Hrebendu celým životom sprevádzala nehynúca láska ku knihám, ktorej sa nehodlal vzdáť i napriek tomu, že žiadnu z nich si nedokázal prečítať. Počas svojho života prechodil celé Slovensko a zavítal aj do Prahy, Pešte či Viedne rozširujúc slovenské a české knihy. Vydavatelia mu predávali knihy a on ich spájal nielen s predajom, ale aj nimi poučal ľudí, šíril kultúru a osvetu o význame kníh, národnej identity a kultúry. Knihy zbieral, rozširoval a zachraňoval roznášajúc ich do všemožných zákutí inteligencie - donášal ich vzdelancom, posielal do škôl a spolkových inštitúcií. Taktiež výrazne dopo-

mohol s budovaním a rozširovaním knižníc. Mnohí ľudia pokladali čítanie kníh za nepotrebnú vec. Podľa obyčajných ľudí čítanie kníh bolo určené jedine vzdelancom. Na cestách Hrebenda zachraňoval knihy pred pálením, vyhodením či roztrhaním a tým sa pričínal o vybudovanie knižníc. Často hovorieval: „Nemám nič, nežiadam nič.“ Pri svojej slepote videl oveľa viac ako mnohí cez veľké okuliare. Knihy videl srdcom, nie očami. Bohužiaľ, v 19. storočí audioknihy neexistovali, a tak neexistoval žiadny komfortný spôsob, ktorý by Hrebendovi umožnil „prečítať“ si ľubovoľnú knižku. Preto častokrát oslovoval náhodných ľudí, ktorí boli ochotní mu čítať. Zároveň mal vášň i pre samotnú tvorbu. Už odmala inklinoval k písaniu poézie. Rád vymýšľal rozličné veršovačky, ktoré častokrát venoval svojim blízkym pri významných príležitostiach. Chcel uchovať svoj životný príbeh, tak ho nadiktoval svojmu pomocníkovi, ktorý ho sprevádzal na cestách. Hrebendov život nielen začal, ale i skončil v marci. Za svoj život sa výrazne pričínal o popularizáciu kníh a nepochybne si zaslúži svoje miesto v národnej pamäti. Nabudúce, keď budete listovať stránkami knihy, nečítajte iba očami - čítajte srdcom.

Jeho meno dnes nesú Knižnica pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči a Knižnica Mateja Hrebendu v Rimavskej Soboti.

„Tu je to moje tajomstvo, úplne prosté: správne vidíme iba srdcom, čo je dôležité, je očiam neviditeľné.“ (Antoine de Saint-Exupéry)

Aj v našej obecnej knižnici je množstvo kníh, ktoré sú plné zaujímavých, pútavých, romantických, tajomných či úžasných príbehov. Na poličkách v knižnici nájdete knihy všetkých žánrov pre deti, mládež, študentov aj pre vášnivých čitateľov. Ponuka určite poteší nejedného nadšenca detektívok, detského čitateľa zaujmú fantasy príbehy, milovníci klasiky nájdu mnoho slovenských aj zahraničných autorov a dámske srdcia určite zahrejú romány od súčasných ale aj starších spisovateľov. Samozrejme nechýba ani náučná či vedecká literatúra. Dvere našej knižnice sú pre vás otvorené vo výpožičnom čase:

Pondelok	08:00-17:00
Utorok	10:00-15:00
Streda	08:00-17:00
Štvrtok	08:00-15:00
Piatok	08:00-13:00

Obedňajšia prestávka
12:00-13:00

Najnovšie informácie z diania v obecnej knižnici ako aj online katalóg kníh nájdete na webe www.okjarovnice.eu.

Zdroj: abecedu.sk
Spracovala: M. V.

(pokračovanie zo strany 4)

Nechajte vychladnúť a môžete podávať.

Žltá nátierka z cukety

Potrebuje:

- 1 stredne veľkú cuketu
- 1 cibuľku
- 2 strúčiky cesnaku
- 1/2 bieleho jogurtu
- olivový olej
- himalájsku soľ, korenie
- kurkumu
- čerstvý kôpor (či inú čerstvú bylinku podľa vášho gusta)

Postup:

Na olivovom oleji si orestujeme cibuľku. Cuketu nastrúhame a zbavíme ju prebytočnej vody. Pridáme k cibuľke a necháme dusiť 5 – 10 minút. Pridáme kurkumu (ja odporúčam veľa), cesnak, osolíme a okoreníme. Necháme chvíľku vychladnúť. Nakoniec vmiešame biely jogurt a nátierku uložíme do chladničky. Podávame na domácom pečivku s čerstvým kôprom. TIP: Ak ste alergické na laktózu, nátierka je skvelá aj bez jogurtu. Ak vám budú prekážať kúsky cukety, jednoducho ju nakoniec len vymixujte dohladka a problém vyriešený.

Šunkovo-vajcová nátierka

100 g šunky nakrájajte nadrobno, dajte do misky a pridajte 3 pretlačené varené vajčička. Všetko zamiešajte s majonézou podľa chuti a trochu dosolte. Fantastickú jemnú nátierku nevymentíte za nič na svete.

Jemná tvarohovo-syrová nátierka

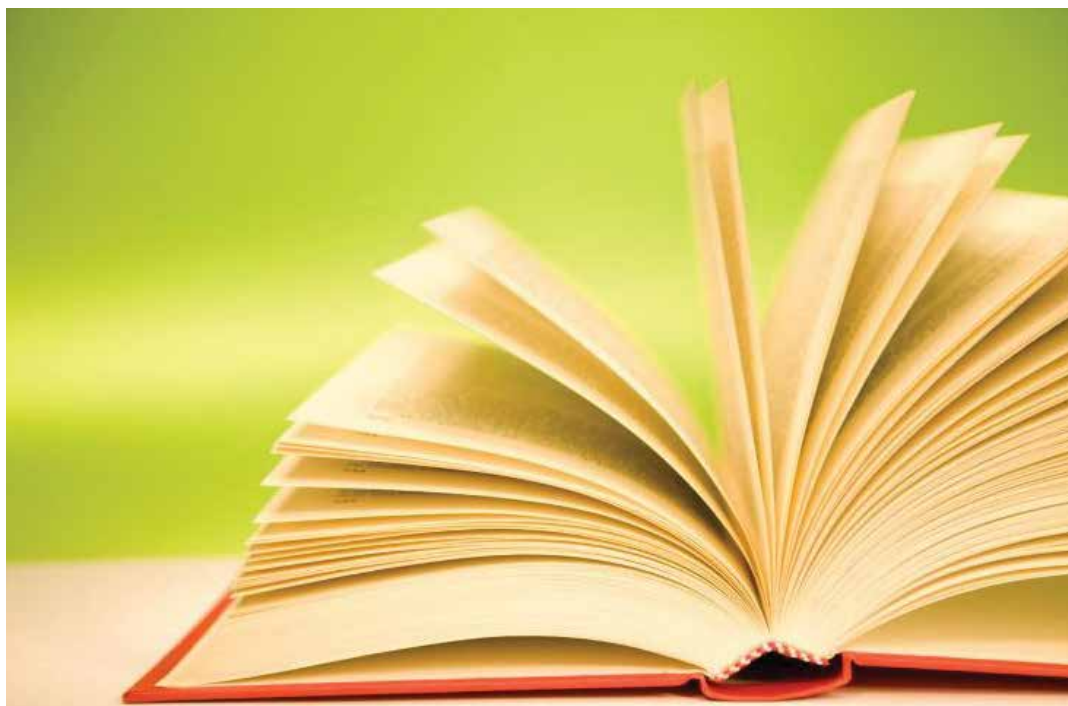
Vezmite si jedno črievko taveného syra. Ten v miske zmiešajte s 200 g jemného tvarohu a téglikom kyslej smotany. Pridajte uvarené vajčičko postrúhané na strúhadle a osolte. Môžete pridať pažitku, alebo nasekanú petržlenovú vňať.

Nátierka z tofu a sušených paradajok

Potrebuje:

- 1 ks tofu s bazalkou
- ½ červenej cibule
- soľ
- čierne korenie
- olivový olej

(pokračovanie na strane 6)

6 ks nakladaných sušených paradajok

1 ČL dijonskej horčice

jarná cibuľka na posypanie

Postup:

Na panvici pokvapkanej olivovým olejom opražíme cibuľu a na 2 minútky pridáme aj nakrájané tofu.

Do mixéra pridáme opraženú cibuľu s tofu, sušené paradajky, osolíme, okoreníme a nakoniec pridáme lyžicu dijonskej horčice. Podávame na špaldovej bagetke a posypeme jarnou cibuľkou.

Hubová nátierka

Suroviny:

½ kg hríbov

20 g masla

20 g múky

2 žltka

citronová šťava

biele víno

petržlenová vňať

soľ, čierne korenie

olej

Postup:

Huby nadrobno pokrájame, pokvapkáme citrónom, osolíme a podusíme na oleji.

Pripravíme zápražku z masla a múky, ktorú zriedime šťavou z húb a niekoľkými lyžicami vína. Rozšľaháme a povaríme na hustú omáčku.

Pridáme najemno rozmixované huby, soľ, najemno nasekanú petržlenovú vňať a žltky, premiešame a hneď odstavíme z ohňa. Podávame na hrianke.

Šunková nátierka alebo pena

150 g masla

200 g šunky

100 ml kyslej smotany

soľ, mleté čierne korenie

Postup:

Maslo vymiešajte dohľadka. Šunku pomelte na mäsovom mlynčeku aj dva-tri razy za sebou. Zmiešajte maslo s namletou šunkou, pridajte hustú smotanu a dochuťte soľou a korením, ak chcete vyšľahajte ju do peny. Penu natrite na chleby a pečivo alebo ju ozdobne striekajte na jednohubky.

Tip: Lacnejšou verziou je urobiť túto nátierku z párkov, špekáčikov alebo mäkkej salámy. Pre

(pokračovanie na strane 7)

Rozhovor s kaplánom Bystríkom Sabom

Do Jarovnic ste prišli v čase pandémie a obmedzení, tak Vás trošku vyspovedám, aby sme Vás lepšie spoznali.

Na začiatok pár slov o mne. Volám sa Bystrík Sabo, mám 43 rokov a pochádzam zo Sečovíc v okrese Trebišov. V Sečovciach som získal základné vzdelanie a maturitné na Strednej Priemyselnej škole Potravinárskej v Trebišove. Po škole som nastúpil do zamestnania ako premiatáč a zriadenec kina v Sečovciach. Postupne si ma náš Pán formoval a v roku 2007 ma povolal do seminára. Po štúdiách 14. júna 2014 aj do služby kňaza vysviackou, ktorú som prijal vkladáním rúk Otca arcibiskupa Mons. Bernarda Bobera v katedrále v Košiciach. Ako novokňaz som nastúpil do farnosti Kokošovce. Po troch rokoch môjho pôsobenia v tejto farnosti sa mi na štyri roky stala domovom nemocnica v Prešove, kde som bol Duchovným správcom. Teraz som druhým rokom tu v Jarovniciach.

Pamätáte sa ešte na vašu prvú reakciu, keď ste sa dozvedeli, že idete do Jarovnic? Tak na to si pamätám veľmi dobre. Musel som to rozdychať. Nepriamo som sa o tom dozvedel po telefonáte od môjho spolužiaka Matúša, ktorý tu pôsobil predtým. Otec arcibiskup mu volal, že uvažuje o zmene a popritom vyslovil

mená jeho možných nástupcov. Padlo tam aj moje meno. Keďže som v tom čase končil štvorročnú náročnú službu kňaza v nemocnici, nečakal som, že sa ocitnem práve v Jarovniciach. No skúsenosť s pastoraáciou minority, ktorú som nadobudol počas pastoračného ročníka v Košiciach na Luníku IX ma na to predurčovala. Do poslednej chvíle som dúfal že lós padne na iného. Nepadol a som tu.

Nebáli ste sa? Nie nebál. Ako som už naznačil mal som skúsenosti z Luníka IX, ale aj z mesta z ktorého pochádzam, kde je tiež početná komunita Rómov. Vedel

som čo ma čaká. Nebol som hodený do vody a nevedel plávať. Práve naopak. Základy som mal celkom pevné, tak už len bolo potrebné začať stavať.

Kedy ste vôbec začali pociťovať túžbu ísť do seminára a rozhodli ste sa pre kňazstvo? Nemôžem povedať že to bola túžba. Keď som mal asi desať rokov tak ma na miništrovanie nahovoril jeden kamarát. No a postupne som sa začal dobre cítiť blízko pri oltári. Doslova na dosah k Bohu. To vo mne tak rástlo a cez kňazov ktorí u nás pôsobili si ma Boh tak postupne priťahoval bližšie k sebe. Nakoniec to vo mne vzbudilo rozhodnutie stať sa kňazom, Božím služobníkom. Podal som prihlášku a neprijali ma. Znova som to skúsil o štyri roky neskôr a opäť neúspešne. Prišli pochybnosti, že či to nie je náhodou moja vôľa a že Boh chce odo mňa inú cestu. Tak som si povedal že nikdy viac a nasmeroval som svoj život na cestu manželstva. Hľadal som si partnerku a chcel si založiť rodinu. No Pán Boh to zariadil ináč a o ďalšie štyri roky prišiel tretí pokus s prihláškou do seminára. To už ma prijali a začala moja púť ku kňazstvu.

Ako prijali vaše rozhodnutie rodičia? Aj po dvoch neúspechoch stáli pri mne. Hoc pri treťom pokuse ma prosili, aby som naozaj dobre porozmýšľal, že nebudú radi ak ma znova neprijmú a ja budem nešťastný z toho. Ale

prijali ma a rodičia sú mi stále oporou. Vždy stoja pri mne a som im za to nesmierne vďačný.

Inšpiroval vás aj Váš patrón? Pravdu povediac ani nie. O jeho živote som v istom čase vedel veľmi málo, keďže úcta k nemu sa na Slovensku takmer vytratila a o internete sme ešte nechyrovali.

Málo kto vie, že Bystrík bol slovenským biskupom, zvyknete o ňom rozprávať? O jeho živote? Asi by som mal viac. Málo o ňom rozprávam, skôr ak sa ma na neho niekto spýta. Sv. Bystrík bol žiakom sv. Gorazda a spolu s inými sa snažili o šírenie slovienskej liturgie. Boli pokračovateľmi odkazu sv. Cyrila a sv. Metoda aj po zániku Veľkej Moravy. Sv. Bystrík nebol len bis-

kupom ale je aj mučeníkom.

Aký ste boli študent? Žiak?

Poviem to tak jemne, priemerný.

Ktoré predmety ste mali na škole najradšej? Prestávky sa asi nerátajú. Telesná, výtvarná, chémia a biológia. Na výške z každého rožka troška.

Prezradte mi čo zvyknete robiť vo voľnom čase alebo v čase keď máte chvíľu pre seba?

Ak je zlé počasie, tak si zvyknem niečo čítať a študovať nové veci. Keď je relatívne teplo a pekne, sadnem na motorku a spoznávam naše krásne Slovensko. Vytvrdím hlavu a zrelaxujem.

Je nejaké miesto na svete, ktoré by ste chceli navštíviť?

Celý svet je zaujímavý. Konkrétne miesto nemám.

Vaše obľúbené jedlo? Bryndzové halušky.

V ktorom kostole vo farnosti najradšej slúžite svätú omšu? Všade. Vždy sa snažím slúžiť sv. omšu tak, ako by to bola moja prvá a zároveň posledná.

Ktorý sviatok v roku máte najradšej? Ten na ktorý som sa narodil. 6. august sviatok Premenenia Pána.

Máte obľúbenú aj pieseň zo spevníka? Asi všetky.

Čo by ste ešte o sebe prezradili? Tajomstvá si nechávam radšej pre seba. Keď sa chce o mne niekto niečo dozvedieť kľudne nech sa spýta. Rád zodpoviem. Som otvoreným človekom.

Spracovala: E. H.

dospelých môžete do nátierky pridať za lyžičku chrenu.

Mäsová nátierka

1500 gramov bravčový bôčik
50 decilitre voda
50 decilitre biele víno
1 čajová lyžička soľ
1 kus feferónky
1 čajová lyžička korenie (voliteľné, podľa chuti, nemusí byť)

Postup:

Bôčik nakrájame na kocky o hrane asi 2 cm. Premiešame so soľou, môžeme pridať ďalšie koreniny - ja pridávam bylinkové grilovacie korenie bez soli. Zalejeme 1 dc tekutiny, dáme do jenskej misy, prikryjeme vrchnákom a v rúre pečieme pri teplote 100 stupňov asi 6 hodín. Ak je treba, tak môžeme po 3 hodinách premiešať. Nebojme sa toho, že by sa mäso vysušilo. Naopak, pomalým pečením pri nízkej teplote sa stane úplne krehké. Ďalší postup je na individuálnej chuti - mäso sa rozpadá, tak stačí iba porozdeľovať vidličkou. Ak chcete jemnejšiu nátierku, tak ideálne je ešte teplé mäso vybrať zo šťavy, pomlieť na mlynčeku na mäso, lepšie 2x a potom zmiešať so šťavou. Ak sa zdá málo jemné, je možno ešte prešľahať napríklad ponorným mixérom. Skladovať možno napríklad v mrazničke, zavarit' do malých pohárikov alebo pár dní v uzavretej nádobe v chladničke. Možno použiť aj ako náplň do domácich cestovín.

Tuniaková nátierka

Potrebujeme:

160 gramov tuniak v oleji
1 polievková lyžica Kapary alebo 90gramov olív
5 kusy sardelky
1/2 kus citrón

Postup:

Do mixéru či nádoby pre ponorný mixér dáme: tuniak v olivovom oleji - 160gr kapary - 1 polievková lyžica, ale ide to aj s 90gr olív 4-6 kusov sardeliek šťava z 1/2 citróna A mixujeme, kým sa suroviny krásne nespoja. Chlebíky natrieme, poukladáme rukolu alebo uhorku a navrch posadíme rozkrojené vajčko.

Zdroj: internet

Jar

(Mária Rázusová - Martáková)

Z dialky svetov pani zlietla,
plná tepla, plná svetla.
Na lúčiny, briežky, stráne,
sype kvietky maľované.

Zasmiali sa sedmokrásy,
zazvonili vtáčkov hlásy,
zabzučali včielky v tráve: „Jar
k nám prišla v plnej sláve!“

Jar

(František Hrubín)

Keď zakvitne jarný sad,
na svete je každý rád,
včielka, húsatko,
dieťa, kuriatko,
motýlik i vtáčik,
aj ten malý žiačik.
Ten len bude utekať,
po škôločke sem,
na svete je každý rád,
keď je krásny deň.

Vysoko tam hore na Golgote

Pieseň ku krížovej ceste Pána Ježiša

1. Vysoko tam hore na Golgote,
Ježišov kríž pnie sa osamote.

Pod ním tíško ako slza živá, stojí
jeho Matka Bolesťová.

Keby som bol býval tam prítomný,
zem by som bol pokropil slzami.
Každú kvapku krvi môjho Krista,
bol bych zotrel zo svätého kríža.

2. Pred Pilátom Bohočlovek stojí,
kto nepravosť a tú bolesť zhojí?

Výrok čuje, hoci je nevinný. Ide
trpieť za svet jeho viny.

Ó, Ježišu, buď nám milostivý,
netrestaj nás pre súd povážlivý.
Uč nás ľúbiť pravdu, krásu večnú,
odmenu nám daj raz nekonečnú.

3. Kladú ti kríž ťažký na rameno,
bolesti tej nemožno nájsť meno.

Bremeno no to našich hriechov
ťarcha, raní srdce, čo je lásky
Archa.

K Tvojmu krížu chcel by som
pristúpiť, jeho ostré hrany tam
otupiť.

Slzou zmývať naše hriechy z neho,
odprosovať viny srdca zlého.

4. Ťažký kríž ťa oberá o sily, padáš
pod ním, Ježišu premilý.

Vlčie maky (Pipacsos mező)

Na stene v predsieni u mej
starej mamy visel roky gobelín.
Ženská postava kráčala cez pole
vlčích makov, ktoré sa ohýbalo
v smere cesty ako červený pol-
mesiac rozširujúci sa smerom
k divákovi. Pritahoval môj pohľad,
keď som si viazala šnúry, akoby
som klačala pred tým obra-
zom. To na neho mi padal zrak
po otvorení dverí, tie červené
maky a červený čepiec nezná-
mej ženy sa objavili ako prvé,
keď som na chodbe zažívala
svetlo. Visel tam od detstva,
azda aj trochu vybledol, vpísal
sa do mňa, až by som predpokla-
dala, že neoddeliteľnou súčasťou
každej predsieni musí byť práve
tento gobelín.

Netvrdila by som, že moji starí
rodičia mali ukážkový vzťah. Ale
tých vyše sedemdesiat rokov spo-
ločného života napriek všetkým
ťažkostiam, aké vedelo spôsobiť
dvadsiate storočie prenikajúce
do domácností, sa premenilo
na niečo, čo sa nedalo poprieť ani
v hneve – puto.

Predsieň starej mamy zdobí
spomínaný gobelín – dievča krá-
čajúce k ohybu cesty cez pole
rozkvitnutých červených makov.
Vravela, že jej starého otca vycho-
vával v Jarovniciach gróf, ktorého
synom bol maliar Szinyei-Mer-
se Pál, prapradedov rovesník.
To meno „mer-še-pál“ mi znelo ako
„prin-ci-pál“ a nič mi nehovorilo.
Poslal môjho praprastarého otca
Lórinca na osem rokov na cisár-
sky dvor do Viedne, kde pre svoj
vysoký vzrast pôsobil v osobnej
stráži cisára Františka Jozefa.
Do konca života nosil na pamiatku
svojho pána bokombrady.

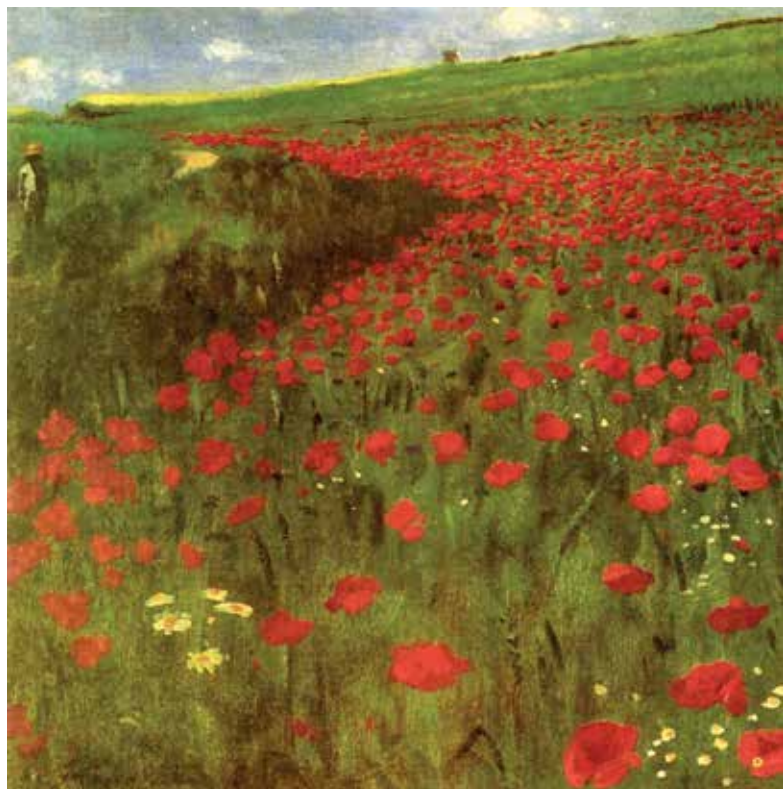
Keď som vyrástla a začala
sa o toho neznámeho „principála“
zaujímať, s údivom som zisti-
la, o akého veľkého človeka ide.
Myslela som, že gobelín visí v izbe
ako dedičstvo od šarišskej vetvy
rodiny na pamiatku známeho
impresionistu. Avšak nie. Priniesli
ho z rodného domu môjho deda,
ktorý pochádzal z Banskej Štiavni-
ce. Aké zvláštne. Úplne iní predko-
via vyšívali na strednom Sloven-
sku obraz uhorského maliara, aby
sa potom spojili s rodinou tých,
s ktorými sa Pál Szinyei-Merse
priatelil. Ale ako to bolo so záhad-
ným obrazom?

Nad rovinami šarišských kopcov
svietili nažlto buky. Teraz ladili
s omietkou jarovnického kaštie-
ľa, ktorý dal na konci 18. storočia
postaviť rod Szinyei. Starý gróf
Felix Szinyei bol hlavným župa-
nom Šarišskej stolice, mal osem
detí a v dospelom veku sa presídlil
z Chminianskej Novej Vsi do Jarov-
níc, kde vlastnila jeho rodina stá-
ročné panstvo. Kde sú ale tie časy,
keď sa ich syn učil maľovať v ple-
néri a spolu s mamou sa ponárali
do tajov hudby a výtvarného
umenia. Dnes tu stojí pred otcom
ako mladý muž – vlastne nie
pred ním, díva sa z okna s rukami

skončiť to rojčenie o Taliansku,
treba sa venovať rodine a kaštielu
v Jarovniciach!

„Maľuješ krajinu a harmonický
svet, ale o harmóniu vo vlastnom
rode sa nestaráš? Je ti ukradnu-
tý? To na všetko máme zostat'
s matkou sami? Alebo s tvojimi
bratmi? Lebo pánovi umelcovi
sa Jarovnice mália?“

Gróf Felix urobil rózny krok,
zdvihol nohu ako cisárske stráže,
aj jemu samotnému bolo neprí-
jemné, že musí prehovárať
k synovi v takomto afekte. Inak
boli obaja svetlejšie, miernej povahy.
Pál síce maľoval svoju mladú ženu

za chrbtom. Nik z akademickej
spoločnosti neporozumel jeho
impresionistickému obrazu „Majá-
lis“ – májovým raňajkám v tráve,
kde sám seba zobrazil chrbtom
k divákovi. A tak namiesto života
v Jarovniciach premýšľala o sťaho-
vaní do Benátok.

„No tak sa vzchop! Skončil
si Akadémiu v Mníchove, si predsa
muž, máš syna!“ opakoval gróf
Felix Szinyei a nechápal, prečo
musí základné životné zásady pri-
pomínať dospelému synovi. Ako
sa môže po umeleckom neúspe-
chu takto opúšťať. Isteže, Pál
má nepopierateľný, veľký talent,
rodičia ho na rozdiel od iných
rodov štedro podporovali v štúdiu
maliarstva. Ale teraz nastal čas

Žofiu ako krásnu a záhadnú „Lila-
ruhás nő“ – dámu vo fialovom, ale
čo z toho? Ona sa aj tak sťažuje
na umelcove striedanie nálad.
Otec je presvedčený, že Pál patrí
tu, do Uhorska, načo skúšať šťastie
kdesi za horami v Taliansku. Ako
môže tam v cudzine umením
zaplatiť deťom školy a zabezpečiť
rodinu... Tu treba pozbierať úrodu,
veď opäť zostal tento rok neobratý
jablňonový sad. Návaly entuziazmu
sa u neho striedajú s rezignáciou.
Žofia pomýšľala na odchod. A Pál
stále sníva o záhradnom ateliéri
a o kolegoch maliaroch, ktorí
by mu rozumeli viac než uhorskí
realisti a melancholickí krajinkári –
snáď len vo Francúzsku či v Bená-
kach.

„Už som si zabezpečil hrobku.“ odmlčal sa. „Rozumieš, hrobku?! Čo bude, až ma nebude? Komu zostane všetko, čo sme budovateľské stáročia? Ja, môj otec, náš celý rod! Tolko námahy vyhodenej do vzduchu? O cudzích sa staráš, vlastných nevidíš!“ A skrútilo mu tvár. Nechcel kaziť synovi šťastie. Mladý maliar neodpovedal.

Do siene prenikalo jesenné svetlo.

„Ach, Pál...“

Tieto monológy starého grófa unavovali. Už aj tak mal choré srdce. Po celý život sa príkladne staral o panstvo v Jarovniciach i Chminianskej Novej Vsi, vycho-

vával a posielal do škôl dedinské deti, aj toho vysokého Lórinca s vážnym výrazom tváre, ktorý bol len o niekoľko rokov mladší než jeho Pál.

A toto? Teraz na starosť toto? Vlastne aká starosť – gróf Felix bol ešte pomerne mladý, ale aj tak cítil akési zášklby na srdci, o ktorých sa radšej nezveroval nikomu. Jeho mladší syn Zsigmond, absolvent medicíny vo Viedni, si však dávno všimol, že s otcom nie je nič vo poriadku.

Ach Pál, Pál... Najradšej by z miestnosti vypálil. Tak veľmi si želel vidieť svojich vnukov na Jarovnických poliach, vidieť ich tam pod kopcom, kde rastie vlčí mak a z obilia presvitajú

modré nevädze. Pála netrápi, ako sa majú ich kone, netrápi ho, že treba opraviť most, netrápi ho, že do lesov chodia pytliačiť a ani o účtovníctvo sa nestará. Vídaval v predstavách Pálove deti, ako sa k nemu rúčia do náruče volajúc: „Dedko! Dedko!“ Ako rastú a ako sa mu tmolia pri nohách. Ako ho dojalo, že svojmu novonarodenému synovi vybrali práve meno Felix. Pál mu ešte ako batolaťu namaľoval portrét. Čo teda Felix? Akú bude mať budúcnosť? Budú skúšať šťastie v byte kdesi v Benátkach či v Ríme, kde si aj tak nikto Pálove obrazy nekúpi? Ako vzrušene maľoval ten podivuhodný obraz „Majális“, až otec nadvihoval obočie nad jeho nevidanou farebnosťou. Na plátne je stále taká jasná obloha ako teraz v babom lete. Hovoril – Otče, tu doma tomu nikto nerozumie, ale teraz je vo Francúzsku taká móda.

Vo Francúzsku? Móda? Radostné ľudské okamihy v tráve? Keby radšej využil svoje akademické vzdelanie... A potom to sklamanie zo skostnatej komisie v Budapešti a vo Viedni. Načo sa tak trápiť... To kvôli tomu do neho toľko investovali?

Ach, Pál, Pál, tvoje obrazy sú úchvatné, ale vidíš, nikto im nerozumie. Umením neprerazíš. Načo to Taliansko? Načo Paríž, Mníchov, Viedeň? Uvidíš, sklameš sa... Zostaň so Žofiou...

„Ach, otče, nerozumieme... Ale umenie... Okamih... Taliansko... Farby...“

Nešťastný syn!

Gróf Felix zvrátil tvár. Súperil v ňom hnev i láska.

V tie dni Pál len maľoval a maľoval, vlastne nie, myslel na maľovanie a naďalej sa vnútorne trápil. Veď tvorba nie je len ten okamih, keď fyzicky vzniká dielo. Nedá sa jej zbaviť, človek si ju nesie so sebou na každé miesto.

Posadnutý farbami, detailmi, okolitým svetom mal Pál pocit, že je každý deň nedeľa. Dni sa mu zlievali a nevedel odlíšiť deň pracovný od sviatočného. I cez pracovné dni nerobil nič, a naopak, aj cez sviatok odchádzal do ateliéru, aby aspoň namiešal farby, aspoň objednal plátna, aspoň naniesol jednu vrstvu.

Vážnivo pozoroval rastliny a vrhal sa do záhradníčenia, dokonca sníval, že si nechá poslať

z cudziny banánovník a zasadí ho tu, v Jarovniciach.

Bobule svetlozeleného hrozna prežarovalo podvečerné slnko. Svetili a svojou oválnosťou pripomínali žiabre žiab alebo pouličné lampy, až by čakal, že ich na stopkách zažína akýsi neviditeľný človečik.

Pozoroval otca, ako sa blíži k viniču na pergole. Nerozumel tomu, kedy sa stalo, že otec tak zostarol. Túto jeseň sa mu zdá predsa rovnaký ako pred rokom, a minulý rok bol ešte taký ako predvlni... A predsa je iný. Kedy sa tedadeje starnutie? Nerozumel, prečo otec tak ťažko chodí. On, jeho mocný otec? On, vážený šarišský župan s konexiami vo Viedni? On, ktorý lemoval, istil a určoval jeho svet, ktorý dokázal zabezpečiť všetko a všetko vedel, lebo bol nenahraditeľným, jediným otcom. Dúfal, že tú namáhavú chôdzu len predstiera, že sa o chvíľu vystrie a bude opäť kráčať svižným krokom, že sa nebude nebadane chytáť za srdce vo chvíľach, keď si myslí, že ho nikto nevidí.

Železničná trať prechádzala cez teplú zem s pruhom Bukovských hôr na obzore.

Akoby sa na Brigitu a na Teréziu narodilo nové malé leto – leto babie, leto krátke a súkromné, no predsa očakávateľné ako hosť za už prestretým obrusom. V Miškolci na železničnej stanici stál mladý muž v priliehavom kabáte s námorníckou briadkou a polodlhými vlasmi zopnutými do copu, prisadlo si cigánske dievča s lesklými očami a veľkou zošivanou hračkou na rukách, až sa čudoval, kam také dievča mohlo samo cestovať. Trať postavila spoločnosť Tiszavidéki vasút a premávala z Košíc do Pešti už dobré štvrtstoročie. Vlak sa pohol ďalej, nad rovinou pleca mu plynule preplávala tehličková budova miškolckého nádražia a maliarove myšlienky už očakávali Pešť.

Ach, ako veril, že sa v Budapešti uchyťí, veď doba sa predsa musí zmeniť, musia pochopiť aj nové maliarstvo. Aké „delirium colorans“? Čo mu to vytýkajú? Ako môžu tak pragmaticky, prvoplánovo nahliadať na farby?

Vystúpil v Pešti a kráčať smerom k akadémii umení.

(pokračovanie na strane 10)

Náše hriechy, ťažké previnenia, príčinou sú tvojho utrpenia. Chceme plniť tvoju svätú vôľu, nepridávať už viac k tvojmu bólu. Na Golgotu chceme s tebou kráčať, krvou tvojou dušu, srdce zmáčať.

5. Svoju Matku cestou s krížom stretáš, v pohľade jej lásku vrelú čítaš.

Súcit srdca Prebolestnej Matky, balzomom je hoc' okamih krátky. S Matkou Tvojou vrúcnu sústrast máme, nad tebou s ňou spolu nariekame.

Náše slzy nech ti zhoja rany, Ježišu náš, kruto doráňaný.

6. Predsa kríž nieš' Šimon Ti pomáha, vyhovoriť hoci sa namáha.

Ťarcha tlačí preukrutne k zemi a Šimon je skoro vysilený.

Chceme aj my kríže blížnych nosiť, milosť svätú od Teba im prosiť.

Lebo vieme, keď im pomôžeme, svoju lásku k Tebe dokážeme.

7. Veronika šatku Ti podáva, pečat' tvojej tváre späť dostáva.

Obraz tvojej skrvavenej tváre, zachovalo jedno plátno staré.

Obličaj ten zmučeného Pána, nech nám žiari do večného rána.

aby sme sa pretvorili v Neho, na podobu Boha presväteho.

8. Ježiš znova s krížom na zem padá, pohľad jeho vôkol súcit hľadá,

aby sme s ním spolu zaplakali, svoje hriechy z duše ľutovali.

A tak ako on zo zeme povstal, aby každý zo svojich hriechov vstal.

A s ním kráčať na svoju Golgotu, úzkou cestou k večnému životu.

9. Nad Ježišom plačú zbožné ženy, preukrutne je už zohavený.

Ale on i napriek tomu vraví, aby mali v srdciach súcit pravý.

Nad svojimi synmi i dcérami, nad ich hriechmi, ducha blúdeniami.

Na modlitby matiek Pán Boh vzhliadne, zanechajú ony cesty zradné.

10. Padol Ježiš s krížom po tretí raz, bolestivý má na tvári výraz.

Jeho rany opäť krvácajú, vedľa neho zločinci kráčajú.

Nedokonal, ešte dýcha, žije, - vstáva, ide na vrch Kalvárie.

A nám dáva najcennejší príklad, -

učí, že kríž je najväčší poklad.

11. Na Golgote znova potupený – Pán Ježiš bol z rúcha vyzlečený. Pre hriechy to našej telesnosti, znáša pohľad davu zmyselnosti. Z lásky k Bohu chceme sľúbiť pevne, čistotu si zachováme verne.

Blažení, čo majú srdce čisté. Tak si učil v svojej kázni, Kriste.

12. Na zemi kríž, oltár pre Ježiša, - krutým katom v obeť podriadil sa. Nohy, ruky bezcitne prebili, - nové jazvy telo mu zranili.

Jak baránok neotvoril ústa – tak proroci zobrazili Krista. Hriech a zloba ľudí ho premohli, napokon aj srdce mu prebodli.

13. Z kríža prúdom Kristova krv tečie, - pribyté je už im neutečie. Veniec z trnia zdobí jeho hlavu, mučí ho krik rúhavého davu. Vojak ocot k ústam mu podáva, - Otcovi on ducha odovzdáva, hlavu skláňa, život dokonáva, vynáhradu Bohu za hriech dáva.

14. Pod hriešniku, pod kríž na Golgotu – nežel' času, námahy a potu. Ale ľutuj svoje previnenia, to príčina Pána umučenia.

Tvoje hriechy nič iné nezmyje – len krv Krista dáva odpustenie. Ó, hriešniku, ľutuj čiň pokánie, - drahé bolo tvoje vykúpenie.

15. Vysoko tam hore na Golgote – Ježišov kríž stojí osamote. Zastav sa tam i ty hriešna duša, - zadávajú sa, pozoruj Ježiša!

Jeho sväté srdce tam prebodli – triumfoval nad ním diabol podlý. Obeta to kríža presväteho – daná za hriech stvorenstva celého.

16. Ach ja biedny čo som to urobil? Spasiteľa svojho že som zabil. On nevinný v hrozných mukách skončil, - aby človek večný život dostal.

Pod krížom chcem úprimne žalostiť, spasenia znak neprestajne si ctiť.

Nadovšetko milovať chcem Krista, - k nemu cesta jeho kríža istá. Milujem tá!

Ježiš

Po neúspešnom jednaní s akademikmi a časťou honorácie, ktorá mu vytýkala prílišnú farebnosť a namiesto vážnych tém zobrazovanie ničnerobenia v tráve: „To je neslýchané! Kazenie dobrých mravov!“ (akoby počul predsedove slová doteraz), zatváral dvere v pavlačovom dome.

Z dlaní vytvoril striešku, akoby sa chcel napit' vody. Vložil si do nich tvár. „Hogyan lehetséges?“ (Ako je to možné?) krútil hlavou a nerozumel tej obmedzenosti. Budapeštianski ani viedenski umelci nemali pochopenia, že existuje Édouard Manet.

Po neúspechu na výstave v Budapešti a vo Viedni nastalo obdobie sklamania.

Pál Szinyei Merse mal chvíľami pocit, že už ani nedokáže myslieť a vnímať svet. Urputne sa snažil byť dobrým otcom rodiny, svoje deti miloval a na Žofiinej tajomnosti a vznešenej, i trochu šibalskej kráse si stále išiel oči nechať. Mladej grófke Žofii, teda Zsófi Probstner, narodenej v Novej Ľubovni, sa priechli jeho striedania nálad.

Chcela ho vyhrešit', že takéto manželstvo si nepredstavovala – ale potom sa vždy zahľadela do jeho vážnej tváre a v čomsi zasneného a mäkkého pohľadu, a nemohla vyčítať nič. Takto ho videla v deň svadby v kostole v Krompachoch, takto ho videla, ako sa za tmy vracal z plenéru s maliarskym plátnom pod pazuchou, takto ho videla skláňať sa nad kolískou detí, keď si on myslel, že ho nevidí – no ženské oko videlo všetko.

A videlo aj to, že chce žiť, žiť...

A netrčať v zapadnutých Jarovniciach. V tých temných prekliatych Jarovniciach, kde im zomreli na záškrt tri malé deti. Chce zažiť skutočnú lásku a muža, ktorý by tu bol stále pre ňu. Nešťastné Jarovnice! A tak sa po rozvode Žofia vydala za grófa Imricha Ghilányiho z Fričovíc, neskoršieho uhorského ministra poľnohospodárstva.

Pál zostal žiť v jarovnickom kaštieli len so synom Felixom. V priľahlých záhradách si postavil ateliér alebo „mafareň“, ako ju nazývali miestni.

Pohrúžil sa do samoty,

do smútku z rozvodu a straty detí, pestoval exotické rastliny. Návštevy odmietal a bál sa neúspechu, ktorý tak trpkovo zažíval pri obrazoch, do ktorých vložil najviac úsilia. Celé roky sa nedotkol štetca.

Až na konci storočia prišla zmena, a odrazu sa jeho impresionistické diela z mladosti stali moderné. Prichádzali mladí umelci, uznanie od cisára, medaily, výstavy. Ozývali sa kupci z domova i zo zahraničia.

Akoby sa odrazu všetci prebudili a zistili, že sa doba zmenila – a u Pála bola doba už dávno iná – po vyše dvadsiatich rokoch ocenili na miléniovej výstave v Budapešti jeho obraz „Majáles“ veľkou medailou.

Tie šarišské kopce boli husté, tmavozelené a čímsi živelné – v niečom mu pripomínali, i nepripomínali hory v okolí Budína alebo pri Balatone, ktoré si tak obľúbil. Tie hory sálali v sparných dňoch, zobrazovali sa na obzore ako magická renesančná malba, ktorá ho priťahovala. Šarišské kopce boli divokejšie, no predsa radostné, a ľudia mäkkí, hodní zobrazenia. „Zo všetkého najväčšmi milujem a malujem šarišskú krajinu,“ vyznával svoj vzťah k rodnému kraju starnúci maliar.

Roky prešli. Veci, o ktorých sa mu zdalo, že ho budú trápiť do konca života, ustali. Naopak, to, o čom nikdy nepredpokladal, že mu to bude trápením, ho veľmi sužovalo.

Nikdy si nemyslel, že sa s ním Zsofi rozvedie, že už nebude mať síl bojovať za svoju maliarsku pravdu. Nikdy si nemyslel, že sa stane to najhoršie – že rezignuje, že bude hľadiet na hroby svojich milovaných detí. Detí, pri ktorých človek myslí iba na počiatok, iba na začiatok života, a nie na koniec.

„Nezblázni sa!“ vravel sám sebe. Nie, duša je cenná, nie, nemôže sa takto opúšťať.

Keď maľoval, keď sedel s priateľmi v japonskej kaviarni v Pešti, keď sa díval, ako dozrievajú jablká a dule – vždy a všade ho prepadla trýznivá myšlienka na smrť detí. Zhorkla mu každá činnosť. Mal pocit, že sa mu v lebke usadil akýsi zvláštny pavúk, nejaký parazit – niečo, čo mu bolo schopné pokaziť každý deň a každú činnosť a on nevedel, či sa náhodou

ten parazit ešte nezväčšuje tým, že s ním zápasí.

Kde pred ním ujst? Čo robiť? Zdalo sa, že tento moment je čistý – a nie, prerušila ho opäť nutkavá myšlienka na deti, akoby si ju sám privolával.

Táto bolesť sa vynorila opäť, keď zomrela na meningitídu šestnásťročná Adrienne. Už jeho štvrté dieťa zomrelo. „Apuka, apuka...“ ako volala v horúčkach v deň, keď sa urýchlene vrátil z Talianska.

Čo ešte maľovať? Kvitnúcu jablňu? Opäť tie maky za ohybom cesty tvoriacej mierny poloblúk ako čepeľ kosa? Adrienne, ty tu nie si. To možno tvoja duša je „Virágzó almafák“ – kvitnúcou jablňou.

A tak chytil do ruky štetec a nanášal na plátno prvé ťahy. Zase sa vracal k červenej a zelenej, azda tej najkontrastnejšej kombinácii v prírode. Zase sa vracal k vlčím makom. Cez pole kráčalo v miernej zákrute dievča v červenej šatke, akoby to kráčal život sám. Tajomne sa na neho usmiala, chvíľami sa mu zdalo, že na jej rozotretej drobnej tvári sa mu podarilo zachytiť aj ten úsmev.

Znova uplynul čas, o ktorom by sa zdalo, že nemôže nikdy uplynúť. Nemenné štáty sa zmenili a rozpadli sa aj tie, čo vznikali na troskách iných rozpadnutých. Pál Szinyei Merse už dávno zomrel, no jeho obrazy sa naďalej zapisovali do podvedomia divákov – aj tých, čo nikdy nepoznali autora výjavu. Červené maky komusi učarovali na počiatku storočia kdesi v Banskej Štiavnici. Červené maky zostali v pamäti praprararého otca, ktorý nikdy nezabudol na grófov z rodu Szinyei. Pod tými červenými makmi som vyrastala ja – hoci už dávno neexistuje to pole, prapradedo Lőrincz, ani akademici, ktorí nepochopili, že aj radosť je vznešený cit rovnako hodnotný ako historizujúce alegórie.

Na temných chodbách Maďarskej národnej galérie žiari svetlo. Akoby čosi vyžarovala šarišská krajina, tak veľmi sa vymyká z radu obrazov kút venovaný dielam Szinyei Merse Pála. Návštevníkov upúta jeho svojský svet, jeho vlastný život – taký smutný, a preto taký svetlý, hlboko radostný. Akoby až bolo cítiť to poludnie, keď slnko zastalo nad polom vlčích makov.

Spracovala: Katarína Džunková

Slávnosť Zvestovania Pána

Na deň 25. marca pripadá slávnosť Zvestovania Pána. Tento dátum je presne deväť mesiacov pred Vianocami, teda pred Narodením Pána. Pripomínáme si udalosť, že k Panne Márii prišiel anjel, ktorý jej oznámil, že sa stane matkou dávno očakávaného Vykupiteľa, Mesiáša. Okamih počatia Pána Ježiša v lone Panny Márie sa spája práve s okamihom zvestovania. Kedže Mária s Božím plánom súhlasila, zostúpil na ňu Duch Svätý a ona počala. Mesiáš teda mohol prísť na svet, aby celé ľudstvo vykúpil svojou smrťou a zmŕtvychvstaním. Už tesne po prvom hriechu Boh prisľúbil, že nenechá ľudstvo samotné (Gn 3). Aj v priebehu dejín Starého zákona svoj sľub viackrát potvrdil, napr. prorok Izaiáš asi 500 rokov pred narodením Krista napísal: „Preto vám sám Pán dá znamenie: Hľa, panna počne a porodí syna a dá mu meno Emanuel!“ (Iz 7, 14) Dnešný sviatok je teda aj pripomienkou toho, že Boh dodržal svoj sľub tým, že poslal svojho Syna na svet, aby ho vykúpil.

Sviatok sa začal sláviť koncom 4. storočia na Východe. V 7. storočí prešlo jeho slávenie aj na Západ. Do Druhého vatikánskeho koncilu sa slávil ako mariánsky sviatok, po koncile je zaradený medzi sviatky Pána.

Sviatok Zvestovania Pána, ktorý by sme mohli nazvať aj Sviatkom počatia Ježiša, je svojím obsahom veľmi vzácny práve pre našu dobu, lebo ukazuje ako dôležité je už počatie dieťaťa a jeho okolností. Vôbec nie je jedno, akým spôsobom sa počína dieťa, či sa tak deje chcene a uvážene, alebo len trpne a pasívne, alebo dokonca v ovzduší agresivity voči vznikajúcej bytosti. Počatie ovplyvňuje ďalší rozvoj duševného i duchovného života. Výskumy hlbínnej psychológie ukazujú, že už prvé zážitky počateho človeka majú vplyv na našu povahu a charakter. Od postojov rodičov ku vznikajúcemu životu záleží, či sa nový človek bude tešiť zo svojho vlastného bytia, alebo či bude žiť v stálom strachu zo seba a o seba, či sa v konečnom dôsledku dokáže prijať ten, ktorého len ťažko prijali jeho rodičia.

Len v takej rodine, kde je dieťa túžobne očakávané a chcené, môže vyrásť vyrovnaný človek.

Telesne sa náš život začína fyzickým spojením rodičov, oplodnením. Duchovne náš život korení vo vzájomnom vzťahu rodičov a následne vo všetkých našich skúsenostiach. Už pri svojom počatí človek robí prvú a základnú skúsenosť prijatia alebo odmietnutia, môže utŕžiť prvé a veľké zranenie. To zranenie spočíva v tom, že je síce ovocím fyzického spojenia rodičov, ale nemusí byť ovocím ich lásky, prípadne ich vzájomný vzťah s novým človekom nepočíta, alebo ho dokonca vedomo vylučuje. Človeku sa nedostáva najzákladnejšie prijatie. Táto bolestná skúsenosť sa zapíše do podvedomia a v nej nachádzajú živnú pôdu rôzne komplexy a neurózy. Preto vôbec nie je jedno, či človek prichádza na svet v manželstve, alebo mimo neho, či prichádza na svet ako ovocie zrelej lásky, alebo nezodpovednej vášne.

Rodičia sa často sťažujú na svoje deti a žalujú na nich. Niekedy oprávnené a niekedy akoby úplne zabudli, že ich deti sú ovocím ich vzájomných vzťahov, ktoré sú často veľmi ďaleko od skutočnej lásky. Sú ovocím ich života. Človek je ovocím vzťahov. Predovšetkým toho najzákladnejšieho, ktorý rodičia prežívali v okamihu jeho počatia, no aj všetkých ďalších, ktoré pozoroval medzi rodičmi, ale ktoré zažíval i k sebe samému. Niekedy sa rodičia tak vyjadrujú o deťoch, že to núti zamýšľať sa nad tým, či vôbec mali niekedy svoje deti skutočne radi.

Ctiť svojich rodičov znamená uznať s vďačnosťou korene svojej vlastnej bytosti. Je potrebné uctiť si nielen dobrých rodičov, ale aj tých, ktorí v rodičovstve zlyhali. Lebo v úcte voči rodičom je obsiahnutá aj úcta voči sebe samému i voči Bohu, ktorý toto všetko zabudoval do svojho podivuhodného plánu Spásy. Človek si musí vždy uvedomovať, že i keby ho jeho rodičia nechceli, je tu Boh, ktorý ho chce. I keby nebol v pláne svojich rodičov, v pláne Boha Stvoriteľa je určite zahrnutý. Počatie človeka môže byť prvým dobrým skutkom

zo strany našich rodičov voči nám.

V rodičovstve našich rodičov sa prvý raz stretáme s poslaním človeka byť Božím obrazom, teda zjavovať neviditeľného Boha. Zjavovať Boha neznamená len čítať deťom Písmo sväté a preberať s nimi katechizmus, ale predovšetkým žiť Zjavené Božie Slovo, žiť Božiu Dobrotu. Zjavovať Boha znamená nežiť podľa svojej ľudskej chytrosti a sebeckta, ale žiť tajomstvo Slova. Všade kde človek uskutočňuje Božie Slovo zjavuje Boha, stáva sa skutočným obrazom Boha. V opačnom prípade zjavuje hriech, diabla, zlého ducha. Tu je koreň nevery mnohých. Dnes nie sú medzi nami, lebo im rodičia svojím životom nezjavovali Boha a jeho dobrotu, zodpovednosť a spravodlivosť, jeho stálosť v láske. Dobrý otec i matka ponúkne Bohu za svoje deti i svoj život: Nežalujú na nich, ale prihovárajú sa za nich. Boh je darcom a tvorcom nového života, preto každé dieťa treba prijímať s nadšením, ako znak Božieho požehnanie.

Na pozadí toho, čo sme počuli, môžeme lepšie pochopiť, aký hrozný zločin je potrat. Je to skúsenosť zavrhnutia, skúsenosť zla hneď na počiatku ľudskej existencie. Boh človeka chce, ale rodičia ho zavrhnú. Človek je od prvého okamžiku stvorený pre Dobro, je určený na to, aby skrze zážitok ľudskej dobroty prežíval a poznával Dobrotu Boha a namiesto toho je tu prvá skúsenosť: „likvidácia“. Vyprosujeme si dnes úctu k ľudskej bytosti od okamihu počatia. Aby rodičia chceli svoje deti skôr ako sa počnú.

P. Mária v tajomstve dnešného sviatku stojí pred nami ako prvá kresťanka, pretože kresťanstvo začína prijatím Krista. Toto je moment, od ktorého môžeme hovoriť o kresťanstve ako náboženstve rozdielnom od židovstva. Sv. Ján v prológu svojho evanjelia hovorí: „Skrze Mojžiša prišiel Zákon, ale skrze Ježiša Krista prišla Milosť.“ Zákon bol schopný vychovať slušného človeka, ktorý sa navonok nedopúšťal hriechov, ale nedokázal zmeniť srdce človeka, jeho hriechne vnútro, jeho bezbožnosť. To dokáže len milosť,

(pokračovanie na strane 12)

Bystrík, biskup a mučeník Svätý

Sviatok: 24. september

Emblém: loďka a meč

V stredovekých záznamoch a prameňoch dejepisci Bystríka uvádzajú v latinskom znení tiež ako Beztertus Nitriensis, Bestredius, Bestridus, Bestricus, Bistrilus, Bistrilus. Slovenský historik J. Kompánek (1836-1917) ho po dôkladných štúdiách ako prvý nazýva Bystrík. Maďarskí autori ho cítujú ako Beszteréd, Besztrik. Presné miesto a čas narodenia svätého Bystríka nepoznáme, ako však tvrdia historické záznamy, pochádzal z vyššieho rodu z okolia Nitry, kde bolo silné kresťanské slovienske etnikum, ktoré si uchovalo svoju vieru od čias pôsobenia vierozvestov sv. Cyrila a Metoda a aj po zániku Veľkomoravskej ríše v roku 907. Môžeme predpokladať, že sv. Bystrík absolvoval učilište sv. Hypolita na Zobore, založené ešte za čias Veľkej Moravy. O rehoľníkoch a žiakoch zo zoborského kláštora, ako pokračovateľoch štafety sv. Cyrila, sv. Metoda a sv. Gorazda, vieme, že sa snažili o šírenie slovienskej liturgie. Po zániku Veľkej Moravy sa o christianizáciu dnešného Maďarska starali okrem nemeckých kňazov aj kňazi zo spomínaného učilišťa sv. Hypolita na Zobore. Okrem sv. Bystríka k nim patrili Astrík, sv. Benedikt, sv. Maurus, Prokop, Radla a sv. Svorad.

Práve sv. Bystrík a sv. Maurus zanechali trvalé kresťanské stopy na celom území Pilíšu v dnešnom Maďarsku. Nečudo, že ak prichodiaci cisterciáni v 12. a 13. storočí hľadali miesto, kde by postavili honosný kláštor, rozhodli sa pre Mlynky (Pilisszentkereszt). Vybudovaním kláštora a kostola sa Mlynky stali sídlom kultúry a umenia širokého okolia od pravého brehu Dunaja až po Budín. Stopy, ktoré v tamojšom obyvateľstve zanechali svätci, odchovanci nitrianskeho benediktínskeho kláštora sv. Bystrík a sv. Maurus, sa naďalej rozvíjajú. Politická, hospodárska, kultúrna

(pokračovanie na strane 12)

a náboženská situácia v uhorskom kráľovstve v prvej polovici 11. storočia bola veľmi zložitá. Nástupcom sv. Štefana, ktorý zomrel bez potomka v roku 1038 (jeho jediný syn Imrich zomrel v roku 1031), sa na kráľovskom tróne stal jeho synovec Peter Orseolo z Benátok. Proti nemu však povstal príbuzný Samuel Aba, ktorý vyhnal Petra z Uhorska. Po viacerých vojnových stretnutiach nemecký cisár Henrich III. v roku 1044 opäť dosadil Petra na uhorský trón, ktorý spravoval ešte tri roky. V Uhorsku považovali Petra za votrelca a v roku 1046 vypuklo proti nemu povstanie. Nespokojenci pozvali na trón synov Vazula, nešťastného bratranca kráľa Štefana, ktorého oslepili na Nitrianskom hrade, pretože pripravoval vzburu. Za Vazulom vtedy stála pohanská časť národa. Nastalo obdobie poznačené vnútornými náboženskými nepokojmi, ktoré vyústilo do krvavých zrážok. S prestávkami trvalo skoro tridsať rokov, Vazulovi synovia Ondrej, Belo a Levente boli ešte za čias kráľovania Štefana poslaní do vyhnanstva na Kyjevskú Rus. Ondrej sa dal v Kyjeve pokrstiť a stal sa zaťom Jaroslava Múdreho, práve on sa mal stať budúcim uhorským panovníkom. Všetko skomplikovali pohanskí vzbúrenci pod vedením vodcu Vathu, ktorí medzitým začali ohrozovať kresťanstvo v podunajských oblastiach, kde ničili kostoly, kláštory a iné kresťanské pamiatky. Vathovci udreli najprúdšie na Nitru v lete 1046. Biskup Bystrík so županom Salamierom a so Slovienmi z Ponitrianska a Považia, zahnali pohanov za Dunaj. Kresťanské obyvateľstvo slovenského územia sa postavilo na obranu svojej viery. Chcelo zastaviť nápor nepriateľských síl a príspeť takto na pomoc svojím kresťanským bratom v Zadunajsku. Vathovci medzitým opanovali celé Zadunajsko, územie medzi Dunajom, Tisou a Zátisie odkiaľ zutekali biskupi Gerhard, Buldus a Benetus ponáhľajúc sa do Stoličného Belehradu (Székesfehérvár). Po správe, že sa kráľoviči Levente a Ondrej blížia

(pokračovanie na strane 13)

ktorá je v prijatí Ježiša Krista: „Tým, ktorí ho prijali, dal moc, stať sa božími deťmi.“ (Jn 1,12)

Základná pravda nášho náboženstva, o ktorej nás poučuje evanjelium je: „Boh nás miluje napriek našej hriechnosti a má pre nás pripravený plán Spásy.“ Pri Zvestovaní, ako keby sme počuli ozvenu slov, ktoré zazneli v rozhovore Ježiša s Nikodémom: „Tak Boh miloval svet, že dal svojho jednorodného Syna, aby nik, kto v neho verí nezahynul, ale mal s ním večný život v nebi.“ Pravda o Božej láske je podstatou Zvestovania. Táto pravda musí hlboko zapadnúť do našich srdcí. Všetci môžeme prežiť vo svojom srdci okamžik podobný tomu, ktorý nám vykresľuje evanjelium, niečo podobné tomu, čo prežila Panna Mária pri Zvestovaní.

V Lukášovom evanjeliu, ktoré bolo písané v gréckom jazyku, anjel pozdravuje Máriu slovami: „Chaire Kecharitomené!“ Je to výzva k radosti: „Raduj sa plná milosti!“ Tieto slová obsahujú radostnú zvesť. A toto zvestovanie sa má stať vlastníctvom každého jedného z nás. V Panne Márii sa Boh prihovára každému človeku, lebo toto pozdravenie bolo vyslovené pre všetkých. My všetci, v dare práve počatého Ježiša, nachádzame milosť u Boha. Skrze prijatie Ježiša sa stávame aj my deťmi Boha. V ňom je možnosť omilostenia vyhnancom. My sme tí vyhnanci, ktorí žijú vo vyhnanstve, ďaleko od Pána, ale v tomto dieťati a v jeho prijatí sa nám ponúka milosť amnestie pre všetkých, možnosť návratu k Otcovi. Ježiš je cesta, pravda i život. Každý, kto ho prijíma, poznáva cestu, nachádza pravdu a dostáva život. Skrze prijatie Krista začína naša duša rásť do podoby, v ktorej má Otec svoje zaľúbenie. Ak nie je v nás Kristus, tak sa Bohu nepáčime. Nemáme s ním nič spoločné. Ak nežijeme Kristovo Slovo, ak neprijímame jeho Telo a Krv, nie sme Božie deti, ale sme deťmi zla.

Možno po tom všetkom, čo sme si povedali, vznikla v nás túžba, mať tento život v sebe. Akým spôsobom však môžeme prijať Krista do seba. Pozrime sa ako počala Panna Mária z Ducha Svä-

tého? Najprv k nej zaznieva Božie Slovo. Bez lásky k Slovu Božiemu nie je možné počať z Ducha Svätého. Sv. Augustín nazýva Božie Slovo: „Sacramentum audibile“ – sviatosťou počutia. Posväcujeme sa počúvaním Slova, ak sa s ním zjednocujeme v chcení, v myslení a v konaní. Sv. František z Assisi hovorí, že „skrže Božie Slovo hlboko do nás preniká vznešenosť nášho Stvoriteľa“. Nemôže počať z Ducha, kto nemiluje Slovo. Božie Slovo máme prijať s istou vierou, nie ako slovo ľudské, ale ako slovo Božie. Nemá však zostať len v našej hlave, lebo jeho pravé miesto je srdce človeka. „Mária hlboko v srdci chránila počuté Božie Slovo.“ Najprv s vierou prijala Božie Slovo. Uverila v nesmiernu Božiu Dobrotu a Moc, lebo „Bohu je všetko možné.“ Božie Slovo je živé a účinné, je stvoriteľské.

Božie Slovo, ktoré zaznieva k Márii, presahuje ľudské sily. Môžeme povedať, že je ľudský neuskutočniteľný. Panna Mária nehovorí pyšne: „Ja to urobím!“ ale ani neveriace: „To sa nedá!“, ale jej postoj je: „Nech sa mi stane podľa Tvojho Slova!“ Až takto sa v nej môže prejaviť moc Stvoriteľa. Skrze prijaté Slovo jej bytosť oplodní Duch Svätý. Duch Svätý je Božia moc a Božia nežnosť. Duch Svätý spôsobí, že Božie Slovo začne v nej žiť a pretvárať jej bytosť podobne ako tehotenstvo premieňa organizmus ženy.

Ak človek nežije duchovným životom, môže sa mu zdať, že pri počatí Božieho Syna išlo len o historickú udalosť, síce veľmi peknú, ale dnešnému človeku nič nehovoriacu. Ak však žije duchovným životom, začína chápať, že „počatie z Ducha Svätého“ v každom z nás a „narodenie Krista“ do našich skutkov je stále aktuálnou vecou. Všetci, ktorí dobre prežívate túto duchovnú obnovu, priznáte, že sa s vami čosi dobré deje. Prežívate pokoj a radosť nielen z vonkajších vecí a udalostí, ale priamo zo srdca. To, čo sa udialo pri dobrej spovedi a ak to pokračuje dobrým predsavzatím, môžeme pokojne nazvať „počatie Krista z Ducha Svätého“. Platí totiž slovo Kristovo, že nielen Preblahoslavená Panna Mária je a má byť jeho matkou, ale každý kto počúva Božie Slovo a zachováva ho, každý kto plní vôľu Božiu,

je jeho matkou. Duchovne počína Krista každý, kto chce zmeniť svoj život k lepšiemu.

Sv. Bonaventúra, hovorí, že „duša počína Ježiša, keď je nespokojná so životom, aký vedie, a pod vplyvom svätých vnuknutí a zapálená svätým žiarom sa konečne rázne odtrhne od svojich starých návykov a chýb a je akoby duchovne oplodnená milosťou Ducha Svätého dá si predsavzatie, že začne nový život. Došlo ku Kristovmu počatiu. Keď bol požehnaný Boží Syn počatý, narodí sa v srdci, ale len vtedy, ak duša všetko rozumne uvážila, vyžiadala si vhodnú radu a vyzývala Boha o pomoc a ihneď uskutoční svoje sväté predsavzatie a začne uskutočňovať to, čo v nej už dávno zrelo, ale sa to stálo odkladalo z obavy, že nie je k tomu súca. Ale jedno musíme zdôrazniť: Toto predsavzatie „začať nový život“ sa musí ihneď prejaviť niečím konkrétnym. Ak nie je predsavzatie uskutočnené, bol síce Ježiš počatý, ale nebol zrodený. Ide o jeden z mnohých duchovných potratov. Je to jeden z toľkých odkladov, ktorými je pretkaný náš život a ktoré sú hlavným dôvodom, prečo je tak málo svätých.“ Sv. Augustín hovorí: „Matka ho nosila v lone, my ho nosíme v srdci. Panna otehotnela, keď sa v nej vtelil Kristus, naše srdce nech otehotnie vierou v Krista. Ona porodila Spasiteľa, naša duša nech porodí spásu a chválu. Nech nezostanú naše duše neplodné, ale nech sa stanú plodnými pre Boha.“ Skúsme to spolu s Pannou Máriou tak, ako nás nabádajú svätí.

Zamyslime sa nad určitými chybami duchovného života, ktorých sa dopúšťa mnoho kresťanov. Skutočné a sväté prijímanie je len to, ktoré je trvalé. V duchovnom živote vôbec nejde o to, aby sme si raz, po prípade dvakrát do roka splnili svoju povinnosť voči Bohu a láskavo išli na spoveď a na chvíľu prijali Ježiša do seba. Boh nechce od nás láskavosť ale lásku. Vo svätom prijímaní ide naplnenie prikázania lásky k Bohu. Sväté prijímanie, ak nie je a nemá byť aktom trvalého odovzdania, tak potom vôbec nie je sväté, ale ide skôr o Judášov bozk, zradu Krista.

Evanjelium nám na príklade sv. Jozefa ukazuje, ako má postu-

povať človek poznačený dedičným hriechom. Panna Mária dokázala prijať Ježiša, lebo bola a je celá svätá. Pre hriešneho človeka to však vôbec nie je také jednoduché. Veľmi často zide z cesty odovzdanosti a jeho hriešne sklony prevládnu. Jozef je vyzvaný, aby skôr ako prijme Ježiša, prijal Máriu a to veľmi blízkym a intímny spôsobom. Je mu dávaná takáto rada: „Neboj sa prijať Máriu, svoju manželku“. Napriek tomu, že Mária úplne patrí Bohu, je zároveň nazývaná manželkou Jozefovou. Všimnime si toto zvlášť, mohli by sme povedať, nebiologické a netelesné manželstvo s Pannou Máriou. Ako ho pochopiť a aký má zmysel? V jeho manželstve ide vlastne o prijatie osoby Ježiša Krista skrze zasvätenie sa Panne Márii.

Duchovní otcovia hovoria o potrebe „prijat' Máriinu dušu“. Máriina duša tvorí akési životné prostredie pre Ježišovu bytosť v nás. Otcovia hovoria, že človek má v tomto smere dve možnosti. Môže svoje hriešne, uzavreté a zranené srdce otvárať sám, svojou silou a námahou. Toto však ide veľmi ťažko. Ak sa cíti maličký a slabý, môže skúsiť druhú možnosť, ktorú doporučuje sv. Ambróz, keď hovorí: „Ak chceš prijať Krista do seba, vyprosuj si najprv niečo z tej krásnej Máriinej duše.“ Krása Máriinej duše spočíva v tom, že je radikálne odovzdaná Bohu a jeho službe. Duch Svätý sa ponáhľal do duše, v ktorej objaví svoju Nevestu, a naplní ju a dáva sa jej v tej miere, v akej táto duša jeho Nevestu prijíma.

Jednoduchým a veľmi účinným prostriedkom je zasvätenie sa P. Márii ale správne pochopené a prežívané. Ako formulu zasvätenia môžeme použiť rôzne modlitby svätých, ale najúčinnějšía modlitba je modlitba, ktorú sme sformulovali svojimi vlastnými slovami, úplne spontánne. Nejde natoľko o jednotlivé slová ako skôr o vnútorný postoj odovzdanosti. Nejde tu o nejakú zbožnú formulu, ktorá sa recituje raz za deň, ide tu skôr o úkon srdca, ktorý si nás vyžaduje celých. Zasvätenie sa Bohu skrze P. Máriu nie je len odovzdaním srdca, ale otvorením všetkých oblastí nášho života pre príchod Ducha Svätého a jeho vedenie. Podrobenie všetkých

oblastí nášho života Božiemu Slovu v Máriinom úkone „Fiat“! Zasvätiť sa Márii znamená prenechať Duchu Svätému riadenie nášho vnútra ale aj celý priestor nášho každodenného života. V praxi to môže znamenať postupné, veľmi konkrétne kroky viery, načúvania a spolupráce s Božím Duchom - v škole Panny Márie.

Ako prvý krok môže byť pozvanie P. Márie do oblastí nášho fyzického bytia. Zasväťme P. Márii svoje fyzické zdravie! Sv. Hildegarda nazýva Pannu Máriu výrazom Virgo viridans, chce týmto obrazom vyjadriť jej úžasnú vitalitu. Pretože nikdy ani vedome sa nepriklonila na stranu diabla, jej bytosť nebola poznačená tým, čo by sme mohli označiť ako „život spejúci ku smrti“. Máriina bytosť je tak zdravá ako to bolo v pôvodnom Božom pláne, o ktorom hovorí kniha múdrosti: „Boh smrť neučinil a nemá záľubu v smrti živých, lebo závišťou diabla prišla na svet smrť“. Boh totiž stvoril človeka ku svojmu obrazu a vlastnosťou Božou je Život. Boh je Život. Dosvedčuje to jej prechod k Bohu, ktorý nenazývame smrť ale Nanebovzatie alebo v ruskom jazyku Uspenie.

Toto zasvätenie sa Panne Márii v oblasti nášho zdravia vyžaduje z našej strany zrieknutie sa všetkých obáv, odovzdať jej každý strach z choroby, utrpenia, nemocničného prostredia, samoty a iných obáv, ktoré nás desia. Jednoducho odovzdajme P. Márii svoje telo. To neznamená, že už nebudem chodiť k lekárovi, alebo nebudem užívať lieky, ale to všetko sa bude diať s absolútnou dôverou v Boha Stvoriteľa. A v praxi to znamená, že podstatný podiel v mojom liečení bude zaoberať štúdium Knihy života. Prax nám dokazuje, že mnoho chorých našlo svoje uzdravenie, keď poslúchli Božiu výzvu, aby zo srdca odpustili. Mnohí pyšní sa uzdravili, keď našli cestu pokory. Božie Slovo je Život, do slova a do písmena Život. Je zároveň cestou, ktorá vedie k tomuto životu, cestou pre tých, ktorý ustavične žijú v tieni smrti. Takým tieňom smrti môžu byť rôzne depresie, ktoré nám ukazujú, že sa míňame plnosti života, že živoríme.

Je veľmi dôležité darovať P. Márii

svoje srdce, ba dokonca aj svoju sexualitu, celú oblasť nášho citového života, práve preto, aby do nášho srdca ona prijala Ducha Svätého, z jedine ktorého sa počína Syn Boží, Kristus Ježiš. On nás potom povedie ku skutočnému šťastiu. Potom môžeme P. Márii odovzdať i celý náš vnútorný život, všetky city. Odovzdajme jej všetko, čo je predmetom našej lásky, čo je pre nás príťažlivé, i osoby, s ktorými sa cítime dobre, ktoré máme radi, i tie ktoré nedokážeme prijať a milovať. Všetky tieto osoby si môžeme konkrétne predstaviť a prosiť Pannu Máriu, aby žila s nami všetky naše citové vzťahy k ľuďom, aby Duch Svätý mohol očistiť všetko, čo treba ešte očistiť, oživiť to, čo je ešte príliš chladné, uvoľniť to, čo je napäté, aby nás naučil milovať tak, ako On miluje. Potom sa mnoho našich vzťahov zintenzívni, budeme milovať omnoho viac a dokonalejšie. Možno, že P. Mária zasiahne a ukončí vzťahy, ktoré nie sú od Boha, a ktoré nás zvädzajú do hriechu. Žiť skutočné zasvätenie nás vždy privedie k obeti. Zasvätiť sa Bohu totiž znamená dovoliť mu čistiť vinicu, strihať ratolesti.

Tak isto môžeme Panne Márii zasvätiť celý svoj dom, aby ho zmenila na miesto Božieho prebývania. Pozvime Pannu Máriu k sebe, prejdime s ňou celý byt a odovzdajme jej ho. Môžeme začať od kuchyne, aby videla ako pracujeme a ako sa stravujeme. Uvedme P. Máriu aj k nášmu stolu, pri ktorom nám môže pripomenúť ľudí, ktorých sme nikdy nepozvali na obed, alebo na návštevu. Potom môžeme prejsť do obývačky a tam jej zvlášť zasväťme náš televízor i PC. Darujme jej ich úplne, už nám nebudú patriť. Zverme jej výber programov, aby sme pozerali len to, čo sa jej páči, takže televízor i internet bude používaný asi omnoho menej.

Nebudem ďalej jednotlivo menovať oblasti, ktoré môžeme ešte zasvätiť Panne Márii. V podstate je zasvätenie čímsi podobným, ako život v Božej prítomnosti, alebo chodenie s Kristom. Žiť zasvätenie sa Bohu s Pannou Máriou je skutočné dobrodružstvo. Nepodceňujme poslanie tej, ktorej bolo prisľúbené, že ona

(pokračovanie na strane 14)

(pokračovanie zo strany 12)

k Pešti, sa biskupi rozhodli, že ich pôjdu privítať. Väčšia legenda o sv. Gerhardovi z 13. storočia spomína sv. Bystríka ako spoločníka umučenia svätého Gerharda za pohanského povstalcu Vathu v roku 1046. Podľa tejto legendy sa v posledný deň cesty zo Stoličného Belehradu do Budína biskupi Gerhard, Buldus, Benetus a Bystrík zastavili v dedinke Diósd, kde stál kostolík sv. Sabíny. Ktoré diecézy biskupi spravovali? Gerhard, benediktín pochádzajúci z Benátok pôsobil od roku 1030 v novozaloženom biskupstve v Čanáde, Buldus v Jágri, Benetus v Ostrihome a Bystrík podľa Annales ecclesiastici regni Hungariae (1644) a Jozefa Wuruma (1835) pôsobil od roku 1034 ako biskup v Nitre. Biskupi tu čakali na kráľovičov Leventeho a Ondreja, prichádzajúcich z Kyjevskej Rusi, ktorých pozvali späť do Uhorska, aby niektorého z nich, pravdepodobne Ondreja, korunovali za kráľa.

Ako hovorí legenda, biskup Gerhard predniesol ohnivú kázeň o viere v Boha a o obetách, ktoré má kresťan prinášať pre Krista. Na konci kázne so slzami v očiach dodal: „Bratia, dnes sme pozvaní na hostinu Božieho Baránka. Bez otáľania sa ponáhľajme zomrieť za Krista!“ Potom im vysvetlil, že v predchádzajúcu noc videl Pannu Máriu, ktorá ich prijímala do svojho náručia. Biskupi sa vzájomne vyspovedali, posilnili vo viere a pripravili na smrť.

Jeho predpoveď, že okrem ostrihomského arcibiskupa Benetu všetci čoskoro podstúpia mučenícku smrť, sa splnila. Sotva prišli k Dunaju, vojsko pohanského Vathu ich dostihlo. Gerharda priviazali na voz, ktorý spustili z hory do Dunaja, a keďže po páde do hlbiny ešte žil, rozrazili mu hlavu o kameň a hrud' prebodli kopijou. Kopec na tomto mieste je dnes pomenovaný na jeho pamiatku, leží na pravom brehu Dunaja v dnešnej Budapešti a v maďarčine sa nazýva Gellért (Gellérthegy).

Biskupa Buldu tiež kameňovali. Bystrík sa spolu s Benetom a županom Salamierom usilova-

(pokračovanie na strane 14)

li prejsť člnom na druhý breh Dunaja pri peštianskom brode Kelenfolde. Na peštianskej strane už mali byť v bezpečí, pretože tam malo byť vojsko kráľoviča Ondreja prichodivšieho z Kyjevskej Rusi. Aké bolo ich prekvapenie, keď našli na druhom brehu tiež povstalcov, ktorí Bystríkovi spôsobili mečom smrtné zranenia, na následky ktorých na tretí deň zomrel. (Scriptores rerum Hungaricarum, Budapest 1937: Legenda sancti Gerhardi episcopi: ...Bestricum episcopum ad mortem vulneraverunt, qui tertia die postmodum mortuus est...Chronicon Rhythmicum H. de Mügelin: ...Budlinus saxis, gladio Bezfridus cruciatur, sed in hoc stragis stadio Benthos presul servatur...). Stalo sa to koncom augusta 1046, dva dni po smrti biskupa Gerharda (29.8.1046). Svätý Gerhard, patrón Budapešti a vychovávateľov, bol kanonizovaný zásluhou kráľa Ladislava v roku 1083 pápežom Gregorom VII. a spolu s ním boli svätorečení aj jeho spoločníci Buldus a Bystrík. Ich dnešný spoločný sviatok 24. septembra stanovila Sabolčská synoda v roku 1092. V 17. a 18. storočí sa ozývali hlasy, že Bystrík nebol nitrianskym biskupom, ale vraj len veľkoproštom katedrálnej kapituly alebo kapitulným vikárom. Ale schematizmy nitrianskej diecézy sv. Bystríka jasne spomínajú ako biskupa. Najstarší historický prameň, ktorý označuje Bystríka za biskupa v Nitre sú Annales ecclesiastici regni Hungariae (1644). V 17. storočí vydala nitrianska kapitula jeho vyobrazenie a životopis spolu s krátkou modlitbou.

Pre nás je osobnosť svätého Bystríka zaujímavá tým, že bol obrancom, pokračovateľom a šíriteľom vzácnych cyrilometodských tradícií. Šírením jazyka našich predkov sa svätý Bystrík priradil k tým dejateľom, ktorým odkaz Cyrila a Metoda nebol ľahostajný. V etnickom integračnom procese, v rámci ktorého sa z potomkov veľkomoravských Slovienov formovala stredoveká slovenská národnosť,

(pokračovanie na strane 15)

pošliape hlavu hada. Nechciet byť jej deťmi v konečnom dôsledku znamená odmietnuť Božiu výzbroj.

Sv. Grignon z Montfortu tvrdí: „Mária splodila s Duchom Svätým

Zomrel emeritný pápež Benedikt XVI.

„So zármutkom oznamujem, že emeritný pápež Benedikt XVI. dnes o 9.34 hod. zomrel v kláštore Mater Ecclesiae vo Vatikáne. Ďalšie informácie budú nasledovať čo najskôr,“ (uvádza správa riaditeľa vatikánskej tlačovej kancelárie Mattea Brunio.)

Tlačové stredisko Svätej stolice neskôr informoval, že od pondelka 2. januára 2023 ráno bude telo emeritného pápeža v Bazilike svätého Petra vo Vatikáne vystavené na rozlúčku s veriacimi. Na brífingu vo Vatikánskom tlačovom stredisku riaditeľ Brunio povedal novinárom z rôznych jazykových novín, ktorí boli prítomní alebo virtuálne pripojení že vo štvrtok 5. januára o 9:30 sa na Svätopeterskom námestí uskutoční pohreb, ktorému bude predsedáť Svätý Otec František. Emeritný pápež Benedikt XVI. žiadal, aby sa všetko vyznačovalo jednoduchosťou (ako žil on). Brunio tiež informoval, že Benedikt minulú stredu na konci svätej omše v kláštore prijal pomazanie chorých.

Zdravotný stav Benedikta XVI. sa v posledných dňoch zhoršil, pripomína spravodajský web Vatican News. Pápež František v stredu (28. decembra) počas generálnej audiencie vyzval veriacych, aby sa modlili za 95-ročného emeritného pápeža, lebo jeho zdravotný stav sa zhoršuje a je „veľmi chorý“. František v stredu Benedikta navštívil.

Bývalého nemeckého kardinála Josepha Ratzingera zvolili za pápeža v roku 2005. Prijal meno Benedikt XVI. V roku 2013 ako prvý pápež po šiestich storočiach dobrovoľne odstúpil z funkcie. Abdikáciu odôvodnil pokročilým vekom a tým, že už nemá dostatok síl na ďalšie vykonávanie povin-

ností najvyššieho predstaviteľa katolíckej cirkvi. Benedikt si Kláštor Matky Cirkvi vybral za svoju rezidenciu po svojom odstúpení v roku 2013, píše Vatican News. Benedikt XVI., ako nástupca pápeža svätého Jána Pavla II., viedol Katolícku cirkev od 19. apríla 2005 do svojej prekvapujúcej demisie v roku 2013. Benedikt XVI. svoju rezignáciu oznámil 11. februára 2013. Stal sa tak prvým pápežom po viac než 700 rokoch, ktorý sa vzdal svojho úradu.

V latinskom prejave kardinálom, ktorí sa zišli na verejnom konzistóriu, povedal, že tento krok dlho zvažoval. Zároveň uviedol, že cíti ťarchu staroby a že mu na riadne vykonanie úradu nezostávajú sily. Vo funkcii ho nahradil 13. marca 2013 argentínsky kardinál Jorge Bergoglio, ktorý si vybral meno František. Pápež Benedikt XVI. svoj krok označil za "rozhodnutie veľkej dôležitosti pre život cirkvi" a uviedol, že si je vedomý jeho závažnosti. Podľa Kódexu kánonického práva môže pápež svoj úrad dobrovoľne opustiť, pokiaľ

Svätým vykonať veci zázračne a mimoriadne. Jedným z hlavných dôvodov, prečo Duch Svätý nekoná teraz zjavné zázraky v našich dušiach je, že v nich nenachádza dostatočné zjednotenie so svojou Nevestou!"

Zdroj: frantiskani.sk, zivotipisivyatych.sk

je to jeho slobodné rozhodnutie, ktoré riadne ohlási. Jeho krok nepodlieha žiadnemu ďalšiemu schvaľovaniu. Svojím odchodom vyvolal celoslovetový ohlas. Naposledy pápež svoj úrad ešte počas života opustil ešte v stredoveku. Svoju dobrovoľnú rezignáciu ponúkol Celestýn V. v roku 1294. Bol 265. pápežom v histórii Katolíckej cirkvi. Prijal meno Benedikt s odkazom na „mierového pápeža“ Benedikta XV. a patróna Európy a zakladateľa benediktínskeho rádu svätého Benedikta z Nursie. Bol tiež prvým Nemcom, ktorý tento úrad zastával od čias Viktora II. (1055 - 57). Pred zvolením za nástupcu svätého Petra, v rokoch 1983 - 2005, keď bol jedným z najvyšších vatikánskych úradníkov, prefektom Kongregácie pre náuku viery, bol najbližším spolupracovníkom poľského pápeža. Benedikt XVI., občianskym menom Josef Ratzinger, sa narodil 16. apríla 1927, v Markt am Inn v Bavorsku.

Zdroj: tkkbs.sk, Spracovala: M. V.

Benedikt XVI., Duchovný testament

(pokračovanie zo strany 15)

Zverejnený dokument, napísal Joseph Ratzinger, 29. augusta 2006

Keď sa v tejto neskorej hodine svojho života obzriem späť na desaťročia, ktoré som prežil, v prvom rade vidím, koľko mám dôvodov ďakovať.

V prvom rade ďakujem samotnému Bohu, darcovi každého dobrého daru, ktorý mi daroval život a viedol ma v rôznych chvíľach zmätku. Vždy ma dvíhal, keď som sa začal šmýkať, a stále mi znovu daroval svetlo svojej tváre. Späťne vidím a chápem, že aj temné a náročné úseky tejto cesty boli pre moju spásu a že práve v nich ma dobre viedol.

Ďakujem mojim rodičom, ktorí mi dali život v ťažkých časoch a ktorí mi za cenu veľkých obetí svojou láskou pripravili nádherný domov, ktorý ako jasné svetlo osvetľuje všetky moje dni až dodnes. Otcova jasná viera naučila nás súrodencov veriť a ako ukazovateľ cesty vždy stála pevne uprostred všetkého môjho vedeckého poznávania. Hlboká zbožnosť a veľká dobrota mojej matky zostávajú dedičstvom, za ktoré jej nemôžem dostatočne poďakovať. Moja sestra mi celé desaťročia nezištne a s láskavou starostlivosťou slúžila. Môj brat mi vždy dláždil cestu jasnosťou svojich úsudkov, ráznym odhod-

laním a pokojom srdca. Bez tohto jeho nepretržitého predchádzania a sprevádzania by som nedokázal nájsť správnu cestu.

Zo srdca ďakujem Bohu za mnohých priateľov, mužov a ženy, ktorých mi vždy postavil vedľa mňa; za spolupracovníkov vo všetkých etapách mojej cesty; za učiteľov a študentov, ktorých mi dal. Všetkých ich vďaka zverujem jeho добрôte. A chcem poďakovať Pánovi za moju krásnu domovinu na úpätí bavorských Álp, v ktorej som stále videl žiariť nádheru samotného Stvoriteľa. Ďakujem ľuďom vo svojej vlasti, pretože v nich som mohol stále nanovo zažívať krásu viery. Modlím sa, aby naša krajina zostala krajinou viery, a prosím vás, drahí krajanovia: Nenechajte sa odvrátiť od viery. A nakoniec ďakujem Bohu za všetku krásu, ktorú som mohol zažiť vo všetkých etapách svojej cesty, ale najmä v Ríme a v Taliansku, ktoré sa stalo mojou druhou vlasťou.

Všetkým, ktorým som nejakým spôsobom ublížil, prosím z celého srdca o odpustenie.

To, čo som predtým povedal svojim krajanom, hovorím teraz všetkým, ktorí sú v Cirkvi zverení do mojej služby: Zostaňte pevní vo viere! Nenechajte sa zmiast! Často sa zdá, akoby veda - prírodné vedy na jednej strane a na strane druhej historický výskum (osobitne exegéza Svä-

tého písma) - dokázali ponúknuť nezvratné výsledky, ktoré protirečia katolíckej viere. Zažil som premeny prírodných vied a mohol som skonštatovať, ako sa, naopak, rozplynuli zdanlivé istoty v protiklade s vierou, ktoré sa ukázali, že nie sú vedou, ale filozofickými interpretáciami, ktoré sa len zdanlivo týkajú vedy. Rovnako, aj viera v dialógu s prírodnými vedami sa naučila lepšie chápať hranice rozsahu svojich tvrdení, a teda svojej osobitosti. Už je to šesťdesiat rokov, čo sprevádzam cestu teológie, osobitne biblických vied, a s postupným striedaním rôznych generácií som videl, ako sa zdalivo neotrasiteľné tézy zrútili a ukázali sa len ako hypotézy: liberálna generácia (Harnack, Jülicher atď.), existencialistická generácia (Bultmann atď.), marxistická generácia. Videl som a vidím, ako sa zo spleti hypotéz vynorila a nanovo vynára rozumnosť viery. Ježiš Kristus je skutočne cesta, pravda a život - a Cirkev so všetkými svojimi nedostatkami je skutočne Jeho telom.

Nakoniec vás pokorne prosím: modlite sa za mňa, aby ma Pán napriek všetkým mojim hriechom a nedostatkom prijal do večných príbytkov. Deň čo deň sa zo srdca modlím za všetkých, ktorí sú mi zverení.

Benedikt XVI., pápež
Zdroj: vaticannews.va
Spracovala: M. V.

zohral nemalú úlohu. Stal sa nitrianskym biskupom pre svoj slovenský pôvod. Jeho meno je jednoznačne domáce, pôvodné, a nemá nič spoločné s neslovenským osobným menom. Práve pre svoj slovenský pôvod a šírenie liturgie v slovenčine sa svätý Bystrík neobjavoval častejšie v uhorských kronikách a legendách. Svätého Bystríka uctievali od jeho smrti najmä v Nitre, od roku 1880 sa ale silný maďarizačný prúd usiloval jeho pamiatku zatemiť. Po roku 1918 v Nitre znovu ožila oprávnená úcta k nemu.

V súčasnosti sa meno Bystrík vyskytuje len v slovenskom občianskom kalendári, kde sa dostalo zo Svätovoježdského kalendára v polovici 20. storočia. Spomienka svätého Bystríka pripadala v kalendári Rímskokatolíckej cirkvi na Slovensku na 24. septembra. Po 2. vatikánskom koncile bola snaha „prečistiť“ liturgický kalendár od málo uctievaných svätcov. A tak jeho spomienka z liturgického kalendára „vypadla“. Vďaka iniciatíve, ktorá vzišla v roku 2000 z Konferencie biskupov Slovenska a Klubu Bystríkov, sa pripravuje v blízkej dobe znovuzaradenie sv. Bystríka do liturgického kalendára na Slovensku. V liturgickom kalendári u gréckokatolíkov jeho spomienka zostala 24.9. (v niektorých gréckokatolíckych kalendároch je jeho spomienka 17. júla). V Maďarsku je 24.9. sviatok svätého Gerharda, kedy sa pripomínajú i jeho spolumučeníci – teda i sv. Bystrík. V ich direktóriu nachádzame jeho sviatok aj 13. novembra, keď sa slávi 41 svätých a blahoslavených, ktorí nemajú samostatný liturgický deň. V zozname svätcov je sv. Bystrík (v maďarčine Beszteréd) uvedený na štvrtom mieste. Atribúty sv. Bystríka sú loďka a meč. Býva vyobrazený s biskupskou berlou a mitrou či palmovým listom, ktorý je symbolom mučeníkov. Životom svätého Bystríka sa intenzívne zaoberal Albert Masár (1915-1987), farár v Lysej pod Makytou, jeho práca o sv. Bystríkovi ostala v rukopise nedokončená.

Zdroj: zivotopisysvatych.sk

Vtipy

- Oci, prečo si si vzal za manželku mamu?

- Počuješ, drahá? Už aj naše dieťa sa to pýta!

Policajt vodičovi:

"Vy ste nejaký múdry."

"Kto, ja?"

"No snáď nie ja?!"

"Koľko vážite?" pýta sa lekár pacienta.

"60 kg." odpovedá pacient.

"A akú ste mali najvyššiu váhu?"

"72 kg."

"A najnižšiu?"

"3,80 kg."

V škole preberajú časovanie slovies:

"Ja idem, ty ideš, ako to bude ďalej Peter? - pýta sa učiteľka.

"Nezostane tu ani noha."

Dĺžka minúty závisí od toho, na ktorej strane dverí od záchoda sa nachádzaš.

Janko príde za babkou a žaluje sa jej:

„Dnes som sa bol očkovať!“

„A proti čomu, Janko?“ pýta sa babka.

„Proti mojej vôli!“

Hornerov postulát pre obidve ruky ľavé:

- Získaná skúsenosť je priamo úmerná zničenému zariadeniu.

Jano príde k doktorovi a sťažuje sa, že má pocit, ako by bol pes.

- V poriadku. Dám vám na to nejaké lieky, - hovorí lekár.

- A kedy ich mám užívať?

- Vždy večer, predtým, ako vleziete do budy.

Rozprávajú sa dvaja v krčme pri pive:

- Milujem poéziu, to pivo je jedna báseň, - hovorí jeden.

Viete, ako spoznáte, že ste závislí na internete?

Keď narazíte autom do zvodidiel, prvé, čo hľadáte, je tlačidlo "Back".

Prácu vykonávajú vždy na 100%!
Pondelok 12%, utorok 23%,
streda 40%, štvrtok 20%, piatok 5%.

Sviatok milosrdenstva

Sviatok Božieho milosrdenstva je slávený na prvú nedeľu po Veľkej noci, čiže druhú veľkonočnú nedeľu, nazvanú Nedeľou Božieho milosrdenstva.

Do liturgického kalendára ju zapísal najprv kardinál František Macharski pre krakovskú diecézu (1985) a potom niektorí poľskí biskupi v svojich diecézach. Na žiadosť Poľskej konferencie biskupov Svätý Otec Ján Pavol II. v roku 1995 ustanovil tento sviatok pre všetky diecézy v Poľsku. V deň kanonizácie sestry Faustíny 30. apríla 2000 pápež vyhlásil tento sviatok pre celú Cirkev.

Inšpiráciou pre ustanovenie tohto sviatku bola túžba Ježiša, ktorú odovzdala sestra Faustína. Pán Ježiš jej povedal: Túžim, aby prvá nedeľa po Veľkej noci bola sviatkom milosrdenstva (Den. 299). Túžim, aby sviatok milosrdenstva bol úkrytom a útočiskom pre všetky duše, zvlášť pre úbohých hriešnikov. V ten deň je otvorené vnútro môjho milosrdenstva. Vylievam celé more milosti na duše, ktoré sa priblížia k prameňu môjho milosrdenstva. Duša, ktorá pristúpi k svätej spovedi a svätému prijímaniu, dosiahne úplné odpustenie vín a trestov. V tento deň sú otvorené všetky Božie pramene, cez ktoré plynú milosti (Den. 699). Vo viacerých zjaveniach Pán Ježiš povedal nielen o mieste sviatku v liturgickom kalendári v Cirkvi, ale aj motív a cieľ jeho ustanovenia, spôsob prípravy a tiež veľké prísluby. Najväčšou z nich je milosť „úplného odpustenia vín a trestov“ spojená s prijatím svätého prijímania v tom dni po svätej spovedi (bez náklonnosti k hriechu), v duchu úcty k Božiemu milosrdenstvu, čiže v postoji dôvery k Bohu a činnej lásky k blížnemu. Je to – ako hovorí profesor Ignacy Rozycki – väčšia milosť ako úplné odpustky. Tie pozostávajú len na odpustení dočasných trestov za učené hriechy, ale nie sú nikdy odpustením samotných vín. Najosobitnejšia milosť je tiež väčšia ako milosť sviatostí, okrem krstu. V prísluboch Kristus spojil odpustenie vín a trestov s prijatím

tým svätým prijímaním na sviatok milosrdenstva, čiže z tohto pohľadu ju povýšil na úroveň „druhého krstu“. Pripravou na tento sviatok má byť nověna z modlitby korunky Božieho milosrdenstva počas deviatich dní, začínajúc od Veľkého piatku. Sviatok môjho milosrdenstva vytryskol z [môjho] vnútra pre potešenie celého sveta (Den. 1517), povedal Pán Ježiš sestre Faustíne.

Hodina milosrdenstva

Hodina smrti Pána Ježiša o tretej popoludní je privilegovaným časom v pobožnosti k Božiemu milosrdenstvu. V tej hodine stojíme v duchu pri kríži Krista, aby sme pre zásluhy jeho umučenia prosili o milosrdenstvo pre seba a pre svet. O tretej pros o moje milosrdenstvo zvlášť pre hriešnikov a aspoň na krátku chvíľu sa zahĺb do môjho umučenia, rozjímaj najmä o mojej opustenosti vo chvíli zomierania. Je to hodina veľkého milosrdenstva pre celý svet (Den. 1320). Treba tu dodať, že sa nejedná o hodinu čiže 60 minút, ale o moment zomierania Ježiša na kríži, teda o tretej popoludní.

Pán Ježiš nepodal hotovú formulu modlitby o 15.00 hod., ale povedal, že sa môžeme pomodliť krížovou cestu, navštíviť Najsvätejšiu sviatosť, a keď nemáme čas, máme sa s ním umierajúcim na krátku chvíľu spojiť na tom mieste, kde sa nachádzame. Predmetom tej modlitby je tajomstvo umučenia Pána. Modlitba v hodine milosrdenstva má spĺňať tieto podmienky: treba sa ju modliť o tretej hodine popoludní, má byť smerovaná k Ježišovi a v prosbách sa máme odvolávať na zásluhy jeho bolestného umučenia.

V praxi a v publikáciách sa často opakuje názor, že o tretej popoludní sa treba pomodliť korunku Božieho milosrdenstva a že korunka má o tomto čase zvláštnu moc. Také myslenie je neznalosťou pobožnosti k Božiemu milosrdenstvu vo formách, ktoré nám odovzdala sestra Faustína. Modlitba v hodine milosrdenstva je osobitnou formou úcty Božieho milosrdenstva, s ktorou Ježiš

spojil konkrétny príslub a spôsob, ako ju praktizovať. Nikde nepovedal, že v tej hodine sa máme modliť korunku Božieho milosrdenstva. Samozrejme, že o tretej sa môžeme modliť korunku, tak ako o každej inej hodine dňa a noci, ale vtedy to nie je modlitba v hodine milosrdenstva (len sa modlíme korunku). Korunka nemôže byť modlitbou v hodine milosrdenstva, lebo je to modlitba k Bohu Otcovi (Večný Otče, obetujem ti ...) a modlitba v hodine milosrdenstva má byť k Ježišovi.

Systematická prax modlitby v hodine milosrdenstva vedie k osobitnému a bezprostrednému kontaktu s Ježišom: káže rozjímať o milosrdenstve objavenom v jeho umučení, oslovíť ho priamo, ako niekoho blízkeho a pre zásluhy jeho umučenia prosí o potrebné milosti pre seba a pre svet. Od nás závisí či o tretej popoludní sa chceme modliť v hodine milosrdenstva a tiež sa pomodliť korunku Božieho milosrdenstva. Pri odovzdávaní posolstva o Božom milosrdenstve je potrebné to jasne vysvetliť a nemiesať korunku s hodinou milosrdenstva.

Korunka Božieho milosrdenstva

(má 5 desiatkov)

Na začiatku:

Otče náš... Zdravas' Mária...
Verím v Boha...

Na veľkých zrnkách:

Večný Otče, obetujem ti telo a krv,
dušu i božstvo tvojho najmilšieho
Syna a nášho Pána Ježiša Krista,
na odčinenie našich hriechov
i hriechov celého sveta (1-krát).

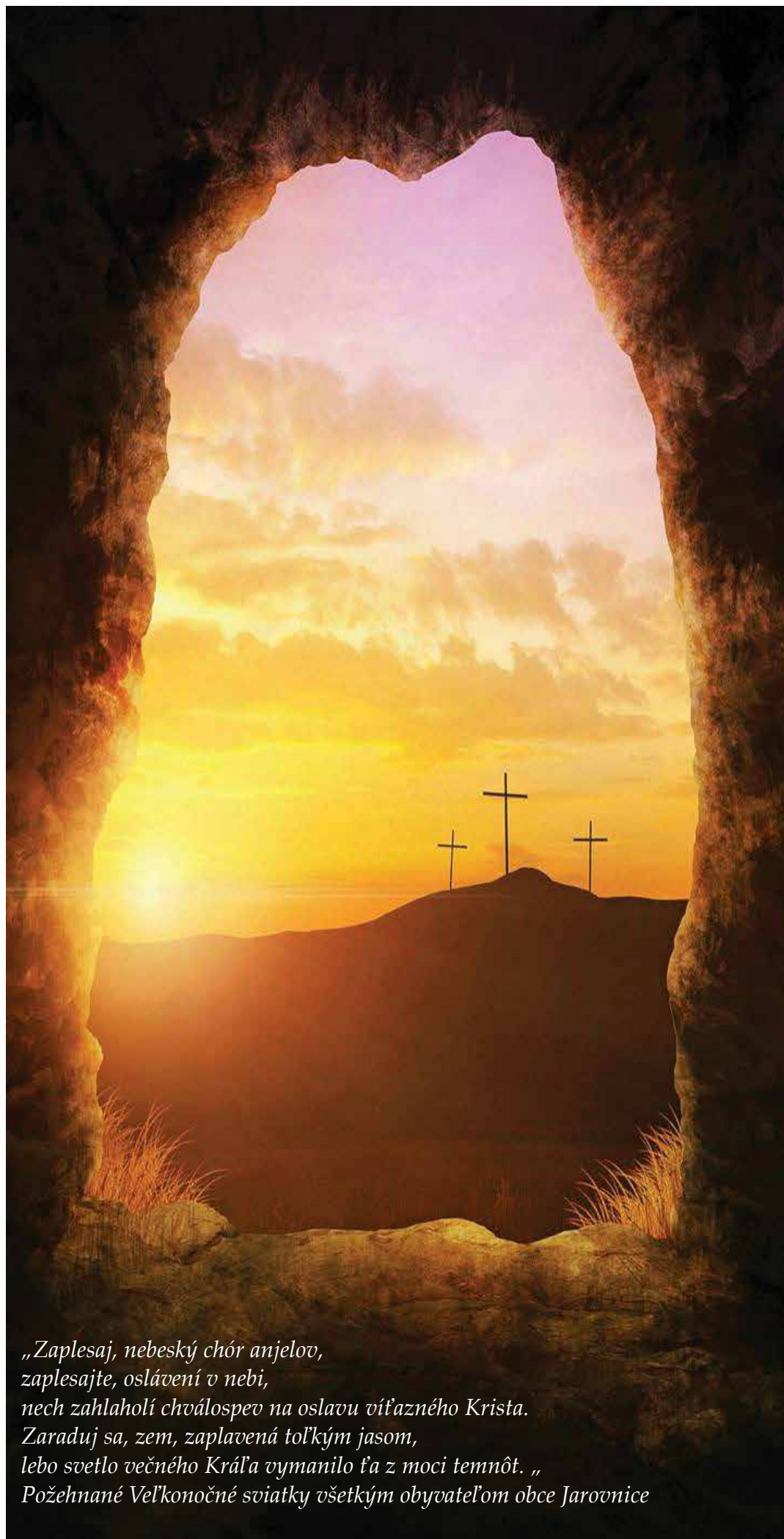
Na malých zrnkách:

Pre jeho bolestné umučenie, maj
milosrdenstvo s nami i s celým
svetom (10-krát).

Na zakončenie:

Svätý Bože, Svätý Mocný, Svätý
Nesmrtelný, zmluj sa nad nami
i nad celým svetom (3-krát).

www.milosrdenstvo.sk

*„Zaplesaj, nebeský chór anjelov,
zaplesajte, oslávení v nebi,
nech zahlaholí chválospev na oslavu víťazného Krista.
Zaraduj sa, zem, zaplavená toľkým jasom,
lebo svetlo večného Kráľa vymanilo Ťa z moci temnôt. „
Požehnané Veľkonočné sviatky všetkým obyvateľom obce Jarovnice*

Sedia dvaja kamaráti v krčme.
Jeden sa pýta druhého:
- Počúvaj, kedy si mal búračku?
- Akú búračku?
- Len mi nehovor, že si sa s takým
ksichtom narodil!

Na cintoríne:
- Pani, prečo plačete nad cudzím
hrobom?
- Je demokracia, môžem si plakať
kde chcem!

Pred novým obchodom v lese
stojí dlhá fronta zvieratiek. Príde
zajac a voce sa až dopredu. Vidí
ho medveď a kričí:
"Nebudeš sa predbiehať!" a
zahodí ho preč.
Zajac vstane a ide znova dopre-
du. Zas ho medveď vidí, vynadá
mu, chytí ho a zahodí preč. Zajac
sa zdvihne, opráší a hovorí:
"Do hája, ja snáď dnes neotvo-
rím!"

- Aký je to pohárový turnaj?
- Taký, že či sa vyhrá, alebo
prehrá - vyprázdňujú sa poháre.

Príde Janko domov a mamička
sa ho pýta:
- Janko, od čoho máš tu modrinu
na čele?
- Od premýšľania.
- Ako to?
- Myslel som, že Karol ma tým
kameňom netrafi.

Čo je to maximálna rýchlosť?
Keď beháš dookola a vidíš si
chrbát.

Ako plní plán sústružník Cibul-
ka?
- Keď sa k jeho výkonu priráta aj
40% rumu, tak na sto percent.

Muž má v kúpelni 5 vecí: zubnú
kefku, pastu, holiaci strojček,
mydlo a uterák. Typická žena má
v kúpelni cca 337 vecí. Väčšinu z
nich muž nedokáže identifikovať.

Aignerova axióma: Akokoľvek
dobre vykonávaš svoju prácu,
každý vedúci sa bude snažiť
tvoje výsledky pozmeniť.

"Slečna, to ste tak krásne štíhla
po matke?"
"Nie, po tuberkulóze."

Tiene

Priradiť tieň k obrázku. Správne odpovede posielajte na adresu OcÚ Jarovnice, Jarovnice 223, mailom na vojtkova@jarovnice.sk do 15. 5. 2023

	1	A	
	2	B	
	3	C	
	4	D	
	5	E	
	6	F	

Uhádni vták

Uhádni aký je vták na obrázku. Správne odpovede posielajte na adresu OcÚ Jarovnice, Jarovnice 223, mailom na vojtkova@jarovnice.sk do 15. 5. 2023

Anglická tajnička

Doplňte názvy zvierat a vylúštite tajničku. Správne odpovede posielajte na adresu OcÚ Jarovnice, Jarovnice 223, mailom na vojtkova@jarovnice.sk do 15. 5. 2023

FOREST ANIMALS

badger ● deer ● hare ● hedgehog ● lizard
raccoon ● snake ● squirrel ● wild boar

The crossword puzzle grid is 10 columns wide and 10 rows high. The words are placed as follows:

- Across 1:** badger (10 letters)
- Across 2:** hare (4 letters)
- Across 3:** raccoon (7 letters)
- Across 4:** squirrel (8 letters)
- Across 5:** wild boar (8 letters)
- Across 6:** snake (5 letters)
- Across 7:** hedgehog (7 letters)
- Across 8:** deer (4 letters)
- Across 9:** lizard (6 letters)

Numbers in the grid indicate the starting positions of the words:

- 1: Start of badger (row 1, column 1)
- 2: Start of hare (row 2, column 5)
- 3: Start of raccoon (row 3, column 1)
- 4: Start of squirrel (row 4, column 5)

solution:

1	2	3	4
---	---	---	---

Matematic

Zisti aké číslo sa ukrýva v obrázku. Správne odpovede posielajte na adresu OcÚ Jarovnice, Jarovnice 223, mailom na vojtkova@jarovnice.sk do 15.5.2023

	+		=	
	+		=	
	+		=	
	x		=	

Angličtina

Napiš čo je na obrázku v angličtine. Správne odpovede posielajte na adresu OcÚ Jarovnice, Jarovnice 223, mailom na vojtkova@jarovnice.sk do 20. 4. 2023

Vyhodnotenie súťaží z čísla 1/2022

Správna odpoveď zo súťaže Pospájaj čísla: Čížma.

Výherca: Augustín Troščak

Správna odpoveď zo súťaže Bludisko 1: 14 zvieratiek.

Výherca: Tomáš Makara.

Správna odpoveď zo súťaže Maľovaná hádanka: Vianočná ruža. **Výherca: Ján Novotný**

Správna odpoveď zo súťaže Vianočná tajnička: Mesto Betlehem.

Výherca: Lazoríková Bianka

Správna odpoveď zo súťaže Matematická tajnička: 8,9.

Výherca: Stanková Nina

Správna odpoveď zo súťaže Tiene: 1-5,2-3,3-4,4-2,5-1,6-7,7-6.

Výherca: Mudrák Christopher, Marciňák Dávid

Správna odpoveď zo súťaže Matematická hádanka: 5.

Výherca: Ružbarská Dominika

Správna odpoveď zo súťaže Tajnička: Veselé vianočné sviatky.

Výherca: Marciňáková Natália

Súťaž Bludisko 2.

Výherca: Troščak Teo Dávid, Stanková Ivana

Krížovka

Vylúšti krížovku a zisti akými slovami sa končí Veľkonočná sekvencia. Správne odpovede posielajte na adresu OcÚ Jarovnice, Jarovnice 223, mailom na vojtkova@jarovnice.sk do 20. 4. 2023

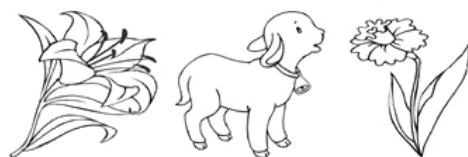
OBECNÝ ÚRAD JAROVNICE

JAROVNICE 223
082 63 JAROVNICE
IČO: 00327212
DIČ: 2020711528

KONTAKTY

TELEFÓN: +421 (51) 459 42 06
FAX: +421 (51) 489 19 70
INTERNET: WWW.JAROVNICE.SK
E-MAIL: JAROVNICE@JAROVNICE.SK

Happy Easter

Kvety

Napiš názvy kvetov. Správne odpovede posielajte na adresu OcÚ Jarovnice, Jarovnice 223, mailom na vojtkova@jarovnice.sk do 15.5.2023

	1. časť tajničky	Slovenské mesto, ŠPZ: IL	Samohláska	Vodné rastliny	Samohláska	Pomôcky: Ilava, I, v, Tv, Za, Avast, C	Kroviny, kríky	Časť dňa	Súhlas	Kamenec
Má meniny 5.10.						3. časť tajničky Medzinárodná skratka Bermudy				
Zemina			Chemická značka jódu Kód Vatikánu		Vráta					
Dvojhrbá zvierá					Francúzsky biochemik Hospodársky stroj					
Značka antivírusu						Predložka			Chemická značka kyselina Tlak krvi	
ŠPZ Žilina			Skratka Yves Rocher 2. časť tajničky			Samohláska Dueto		ŠPZ Trebišov Spoluhláska		
Pomôcky: Zab, Va, V, O, Bm, Monod, N	Svalovina	Chem. značka dusíka Roztavená hornina		Adelka v datíve Fyz. značka objemu						
Slávka v akuzatívne							Číslovka	Príslovka	Chemická značka uhlíka Íránska rieka	
Patriaci vám				Hneď						Solamizačná slabika
Akdémia vied			Fyz. značka rýchlosti	Má meniny 5.9. Dlhá samohláska						
Nádoba na umývanie						Krími zobákom				

ÚRADNÉ HODINY

PONDELOK: 8.00-12.00 H, 13.00-15.00 H
UTOROK: 8.00-12.00 H, 13.00-15.00 H
STREDA: 8.00-12.00 H, 13.00-17.00 H
ŠTVRTOK: NESTRÁNKOVÝ DEŇ
PIATOK: 8.00-11.30 H

BANKA

PRIMA BANKA SLOVENSKO, A.S
ČÍSLO ÚČTU: 8818513001/5600
IBAN: SK045600 0000 0088 1851 3001

VYDAVATEĽ

OBČASNÍK OBYVATEĽOV JAROVNÍC
VYDÁVA OBECNÝ ÚRAD JAROVNICE

REDAKČNÁ RADA

JANKA MARCINČINOVÁ, MONIKA VOJTKOVÁ - GRAFICKÁ ÚPRAVA: © TOMÁŠ BUJNA - /DIELŇA GRAFIKY NZW.SK
E-MAIL: JAROVNICE@JAROVNICE.SK

NÁKLAD

VYCHÁDZA V NÁKLADE 500 KS
DÁTUM VYDANIA: 31. 3. 2023
ISSN 1339-7516